

Debreceni Egyetem
Gazdaságtudományi Kar

Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és
Pénzügyi Intézet, Kontrolling nem önálló Tanszék

**A vám hatása az ellátási láncra a Neopac
Hungary Kft. példáján keresztül**

The Impact of Customs on the Supply Chain: A Case Study of Neopac Hungary Ltd.

Pető Petra Anett

Ellátási lánc menedzsment Msc

Konzulens:

Prof. Dr. habil Fenyves Veronika

Debrecen

2025

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	1
1. Szakirodalmi áttekintés.....	3
1.1 Az ellátási lánc és annak menedzsmentje.....	3
1.2. További kulcsfogalmak az ellátásilánc-menedzsmentben.....	4
1.3. A globális ellátási lánc fogalma és jelentősége.....	6
1.3.1. A globalizáció hatása az ellátási láncokra.....	6
1.3.2. A globális ellátási lánc jellemzői.....	7
1.3.3. Kulcstényezők a globális ellátási láncok menedzsmentjében.....	7
1.3.4. A vámszabályozás jelentősége globális környezetben.....	7
1.4. A vámok szerepe a globális ellátási láncokban.....	8
1.4.1. Vámok típusai és funkciói.....	8
1.4.2. Vámhatóságok szerepe a láncban.....	8
1.4.3. Vámhatások a lánc költségeire és időzítésére.....	9
1.4.4. Kereskedelmi megállapodások és vámkedvezmények szerepe.....	9
1.5. A vám meghatározása.....	9
1.5.1. A vám története, jelentősége a múltban.....	10
1.5.2. A vám célja napjainkban.....	11
1.5.3. A vámpolitika.....	12
1.5.4. Vámok csoportosítása.....	12
1.5.5. Vámáru fogalma és vámellenőrzés folyamata.....	14
1.5.6. Vámtarifa és a termékosztályozási rendszerek.....	14
1.5.7. Vámterület.....	15
1.5.8. Vámeljárások.....	15
1.5.9. Származás.....	20
1.5.10. A vámérték megállapítása.....	20

1.5.11. Az engedélyezett gazdálkodó (AEO).....	21
2. Anyag és módszer.....	22
2.1. A vizsgált vállalat bemutatása.....	22
2.2. Alkalmazott módszerek.....	26
3. Eredménykimutatás.....	29
3. 1. Mélyinterjú a vállalat vámügyintézőivel.....	29
3.2. A vám szerepe és hatása a vállalatra számokban.....	38
4. Következtetések és javaslatok.....	53
Összegzés.....	57
Irodalomjegyzék.....	59
Mellékletek.....	62

BEVEZETÉS

A nemzetközi kereskedelem és az ellátási lánc működése ma már szinte elképzelhetetlen vámeljárással. A határokon átnyúló áruforgalom bonyolult rendszere rengeteg szereplőt, szabályt és adminisztrációt foglal magában – és mindezek közül a vámnak különösen fontos szerepe van. A vám ugyanis nem csupán egy adminisztratív kötelezettség vagy állami bevételi forrás, hanem egy olyan tényező, amely érdemben befolyásolja, hogy egy vállalat mennyire hatékonyan és zökkenőmentesen tud működni a nemzetközi piacokon.

A dolgozat témáját részben a saját szakmai tapasztalataim inspirálták. A Neopac Hungary Kft.-nél dolgozva nap mint nap találkozom a vámeljárással, azok kihívásaival és azzal, hogy egy-egy apró hiba vagy késés milyen hatással lehet egy teljes szállítmány időzítésére, mindezek mellett pedig lehetőségem nyílt elvégezni a vámügyintéző képzést. Ezért fogalmazódott meg bennem a kérdés: vajon mennyire befolyásolja a vámeljárást az ellátási lánc hatékonyságát, és hogyan lehetne ezen javítani?

A téma azért is aktuális, mert az Európai Unió vámrendszere folyamatosan változik. A digitalizáció, az adatkezelés szigorodása, az AEO-tanúsítvány jelentősége vagy a származásigazolások rendszere mind olyan tényezők, amelyek hatással vannak a mindennapi vámügyintézésre. Ezek a változások nemcsak a hatóságokat, hanem a vállalatokat is új kihívások elé állítják. A gyors reagálás, a szabályos adatkezelés és a pontos adminisztráció ma már nemcsak elvárás, hanem a versenyképesség alapfeltétele is.

A dolgozatom fő célja, hogy bemutassam, hogyan hat a vám az ellátási lánc működésére, különösen a Neopac Hungary Kft. esetében. Általános célom, hogy átfogó képet adjak arról, milyen szerepet tölt be a vám a nemzetközi kereskedelemben, és hogy ez milyen hatással van a vállalatok logisztikai folyamataira.

Ezen belül a specifikus célom, hogy részletesen elemezzem a Neopac vámeljárássait: hol fordulnak elő nehézségek, milyen tényezők lassítják a folyamatokat, és milyen lehetőségek rejlenek a fejlesztésben. Különösen érdekesnek tartom azt vizsgálni, hogy az AEO-státusz, a

digitalizáció vagy a preferenciális származás igazolása milyen gyakorlati előnyöket jelenthet a cég számára.

A kutatás során két fő módszert alkalmazok. Egyrészt mélyinterjúkat készítettem a vállalat vámügyintézőivel és logisztikai munkatársaival, hogy első kézből kapjak képet a folyamatokról és a napi szintű problémákról. Másrészt adatokat és teljesítménymutatókat (KPI-okat) elemeztem, hogy számszerűen is meg lehessen mutatni, milyen hatása van a vámeljárasoknak például a fuvarok időbeni teljesítésére.

A dolgozat célja tehát kettős: egyrészt szeretném megérteni és bemutatni a vám szerepét az ellátási láncban, másrészt gyakorlati javaslatokat is szeretnék megfogalmazni arra, hogyan lehetne a vámeljárasokon keresztül növelni a vállalati hatékonyságot. Hiszem, hogy a vám nem feltétlenül akadály, hanem akár versenyelőny is lehet, ha jól működik a rendszer és minden szereplő együttműködik benne.

1. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

1.1 Az ellátási lánc és annak menedzsmentje

Az ellátási lánc és az azt irányító menedzsment megértése alapvető fontosságú a modern gazdaság folyamataiban való eligazodáshoz. Az ellátási lánc (angolul supply chain) a termékek és szolgáltatások útját jelenti az alapanyag-beszállítótól a végső fogyasztóig, magában foglalva minden olyan gazdasági szereplőt és tevékenységet, amely a végső felhasználói igény kielégítését szolgálja. Az ellátási lánc menedzsmentje pedig ezen kapcsolatok és folyamatok tudatos, összehangolt irányítását jelenti, amelynek célja a teljes lánc hatékonyságának és versenyképességének növelése (Mentzer et al., 2001; Chikán, 2022).

Az ellátási lánc működése több, egymással szorosan együttműködő szereplő tevékenységén alapul. Ezek a szereplők nem csupán anyagi javakat, hanem információt, pénzügyi forrásokat és szolgáltatásokat is mozgatnak. Az ellátási lánc célja tehát nem kizárólag a fizikai termékek áramoltatása, hanem az értékteremtés a fogyasztói igények minél teljesebb kielégítése érdekében (Gelei, 2002).

Mentzer et al. (2001) kiemelik, hogy különbséget kell tenni az ellátási lánc, mint spontán kialakuló gazdasági hálózat, valamint annak menedzsmentje között. Az utóbbi egy tudatos, stratégiai irányításon alapuló vezetési forma, amelynek feltételei az alábbiak:

- Ellátási lánc-orientáció: a résztvevő vállalatok közös meggyőződése arról, hogy az együttműködés stratégiai előnyt jelent;
- Integrált logisztikai rendszer: a belső és vállalatközi reálfolyamatok összehangolt működtetése;
- Rendszerszemlélet: a lánc hatékonyságát nem egyéni, hanem közös teljesítmény határozza meg.

A lánc szereplői a következő fő kategóriákba sorolhatók:

- **Beszállítók**, akik alapanyagokat biztosítanak;
- **Gyártók**, akik feldolgozzák az alapanyagokat;

- **Logisztikai szolgáltatók**, akik biztosítják a fizikai és információs áramlást;
- **Disztribútorok és kereskedők**, akik eljuttatják az árut a fogyasztókhoz;
- **Fogyasztók**, akik igényei a lánc működésének kiinduló és végpontját jelentik (Gelei, 2008).

Az ellátási láncok strukturális felépítése alapján három fő típust különböztethetünk meg:

1. **Közvetlen ellátási lánc**, amelyben a vállalat, a szállító és a vevő közvetlen kapcsolatban állnak;
2. **Kiterjesztett ellátási lánc**, ahol már megjelennek a szállító szállítói és a vevő vevői is;
3. **Teljes ellátási lánc**, amely minden szereplőt magában foglal az alapanyag-beszállítótól a végső fogyasztóig (Chikán, 2022).

Az ellátási lánc menedzsment célja a koordináció és a teljesítmény optimalizálása a lánc egészében. Gelei (2002) három területre osztja a menedzsmenttel kapcsolatos vezetői döntéseket:

- a szervezeti és magatartási viszonyokat befolyásoló döntések;
- a reálfolyamatok stratégiai tervezése;
- valamint a napi működtetéshez kapcsolódó operatív intézkedések.

Az ellátási lánc működését nem lehet önálló funkcióként értelmezni. A termelés, a logisztika és a szolgáltatás integrált egységet alkotnak, ahol például a termelés és a fogyasztás tér- és időbeli különbségeit a logisztika hidalja át, míg a szolgáltatás a másik kettővel párhuzamosan gyakran közvetlen kapcsolatot is ápol a fogyasztóval (Chikán, 2022).

Végül fontos megkülönböztetni az **értéklánc** és az **ellátási lánc** fogalmát: míg az értéklánc a vállalaton belüli, az értékteremtéshez kapcsolódó folyamatokat jelenti, addig az ellátási lánc ezek összekapcsolódó hálózata a vállalatok között (Chikán, 2008a).

1.2. További kulcsfogalmak az ellátásilánc-menedzsmentben

Az ellátásilánc-menedzsment hatékony működtetésének egyik alapfeltétele a belső és külső integráció megvalósítása. A belső integráció lényege, hogy a vállalat különböző funkcionális

területei – például a beszerzés, a termelés vagy a logisztika – összehangoltan működjenek együtt. Ezzel szemben a külső integráció a vállalat és partnerei, azaz a beszállítók és vevők közötti szorosabb együttműködést jelenti. Kutatások igazolják, hogy mindkét integrációs forma hozzájárul a vállalati teljesítmény javuláshoz, különösen a szállítási pontosság, a gyors reagálás és az ügyfélelégedettség terén (Flynn, Huo, & Zhao, 2010).

Az ellátási lánc működésének középpontjában a vevői igények magas színvonalú kielégítése áll, így a vevőorientáció és az értékteremtés az egyik legfontosabb alapelv. Az érték már nem kizárólag a gyártási folyamatban keletkezik, hanem a teljes lánc minden pontján, a beszállító kiválasztásától a végső kiszolgálásig. A vevői érték növelését szolgálja többek között a kiszolgálási színvonal tudatos alakítása, amely magában foglalja a logisztikai szolgáltatási szint, a szállítási idő, a rugalmasság és a megbízhatóság optimalizálását is (Gelei, 2008; Chikán & Demeter, 2022).

A korszerű ellátási láncok működtetése nem képzelhető el modern információtechnológiai rendszerek nélkül. Az ERP-, WMS- és TMS-rendszerek biztosítják az adatok valós idejű elérhetőségét, ami kulcsfontosságú a pontos tervezés, a hatékony készletgazdálkodás és az átlátható együttműködés szempontjából. Emellett egyre nagyobb szerepet kapnak az Ipar 4.0 megoldásai, mint például az Internet of Things (IoT), a mesterséges intelligencia és a prediktív analitika, amelyek hozzájárulnak az ellátási lánc rugalmasságának és gyors reakcióképességének növeléséhez (Gelei, 2008; Chikán & Demeter, 2022).

A globális környezetben egyre több olyan kockázati tényező jelenik meg, amely kihívást jelent az ellátási láncok számára. Ide tartoznak a természeti katasztrófák, világjárványok, geopolitikai konfliktusok, valamint a kereskedelmet és vámokat érintő intézkedések is. Az ilyen kockázatok kezelésére tudatos kockázatmenedzsmentre és rugalmasságra van szükség. A vállalatok többek között alternatív beszerzési forrásokat alakítanak ki, tudatosan tervezik a készletszinteket, vagy közelebbi gyártási helyszíneket választanak annak érdekében, hogy csökkentsék a bizonytalanságokból eredő sérülékenységüket (Christopher & Peck, 2004).

Végül, a fenntarthatóság és a társadalmi felelősségvállalás is egyre inkább előtérbe kerül az ellátási lánc-menedzsment gyakorlatában. A környezeti és társadalmi szempontok beépítése a

döntéshozatali folyamatokba már nemcsak etikai elvárás, hanem versenyképességi tényező is. A környezetbarát logisztika, az etikus beszerzés, az energiahatékonyság, valamint a hulladék csökkentésére tett lépések mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a vállalat megfeleljen az ESG (Environment, Social, Governance) elvárásoknak. Ezen szempontok nemcsak a fogyasztók, hanem az üzleti partnerek és a szabályozó hatóságok részéről is egyre nagyobb figyelmet kapnak (Carter & Rogers, 2008).

1.3. A globális ellátási lánc fogalma és jelentősége

A globális ellátási lánc olyan összetett nemzetközi együttműködési hálózatot jelent, amelyben a vállalatok különböző országokból szerzik be az alapanyagokat, más helyszíneken végzik a gyártást, és a világ különböző pontjain értékesítik termékeiket. Ebben a rendszerben a különféle szereplők – mint például a beszállítók, gyártók, logisztikai szolgáltatók, disztribútorok és végső fogyasztók – földrajzilag sokszor távol esnek egymástól, és több kontinensen keresztül kapcsolódnak össze. Ez a széttagoltság azonban lehetőséget teremt arra, hogy a vállalatok kihasználják a globális gazdaság kínálta előnyöket, miközben a termelés egyes fázisai térben elválhatnak egymástól (Gereffi, 2018).

1.3.1. A globalizáció hatása az ellátási láncokra

A globalizáció folyamata – amelyet a kereskedelmi akadályok lebontása, a szállítási és kommunikációs technológiák fejlődése, valamint a gazdasági nyitottság jellemez – alapjaiban formálta át az ellátási láncok szerkezetét. A vállalatok ma már világszerte optimalizálhatják működésüket, csökkenthetik költségeiket, és kihasználhatják az egyes országok versenyelőnyeit, például az olcsó munkaerőt vagy a kedvező adózási környezetet (Gereffi, 2005). Ugyanakkor ez a nemzetközi nyitottság egyúttal fokozott sebezhetőséggel is jár, hiszen az egyes láncszemekre vonatkozó vámintézkedések, politikai bizonytalanságok vagy logisztikai fennakadások súlyos hatással lehetnek a teljes ellátási láncra (Chikán & Demeter, 2022).

1.3.2. A globális ellátási lánc jellemzői

A globálisan szervezett ellátási láncokra jellemző, hogy hosszúak és gyakran rendkívül összetettek. A termelés egyes szakaszai sokszor több országon keresztül valósulnak meg, ami nemcsak az átfutási időket növeli meg, hanem a működési kockázatokat is. A lánc koordinációja különösen nagy kihívást jelent, mivel számos különböző szereplő együttműködését kell összehangolni, akik eltérő kulturális, jogi és gazdasági háttérrel rendelkeznek. Emellett a globális láncok erősen ki vannak téve a szabályozási környezet változásainak, például új vámok bevezetésének vagy kereskedelmi megállapodások módosításának, amelyek jelentősen befolyásolhatják a működést (Chikán & Demeter, 2022).

1.3.3. Kulcstényezők a globális ellátási láncok menedzsmentjében

A hatékony globális működés alapfeltétele a megfelelő ellátási lánc-menedzsment, amely több kulcstényezőre épül. Az egyik legfontosabb tényező az átláthatóság, azaz hogy a vállalat képes legyen nyomon követni termékei útját és aktuális státuszát, ezáltal csökkentve a hibák és késések lehetőségét. Emellett a rugalmasság is kiemelkedően fontos, hiszen a külső környezet gyors változásaira – például világjárványok vagy háborúk hatására – csak azok a vállalatok tudnak hatékonyan reagálni, amelyek képesek gyorsan átszervezni működésüket. A digitalizáció, különösen a fejlett informatikai rendszerek, a blockchain technológia vagy a prediktív analitika alkalmazása, szintén hozzájárul a hatékonyabb működéshez és a kockázatok csökkentéséhez (Christopher & Holweg, 2011).

1.3.4. A vámszabályozás jelentősége globális környezetben

A nemzetközi kereskedelem zökkenőmentes működéséhez nélkülözhetetlen a jól szabályozott és átlátható vámszabályozási környezet. A vámhatóságok szerepe túlmutat az adóbeszedésen: ők felelősek az áruforgalom ellenőrzéséért, biztonságáért és jogszerűségéért. Az olyan kereskedelmi megállapodások, mint az Európai Unió és harmadik országok közötti egyezmények, lehetőséget nyújtanak a vámok csökkentésére vagy teljes eltörlésére, ezáltal versenyelőnyt biztosítva a részt vevő vállalkozások számára (Chikán & Demeter, 2022).

1.4. A vámok szerepe a globális ellátási láncokban

A nemzetközi ellátási láncokat alapvetően befolyásolják azok a vámeljárások és kereskedelempolitikai eszközök, amelyeket az egyes országok alkalmaznak. A vámok nem csupán fiskális szerepet töltenek be, hanem stratégiai jelentőséggel is bírnak: védelmi eszközként szolgálnak a hazai gazdaság számára, ugyanakkor képesek szabályozni és akár ösztönözni is a külkereskedelmi kapcsolatokat. Míg korábban a vámok elsődleges célja az állami bevételek növelése volt, napjainkban egyre inkább a kereskedelem szabályozása és biztonságának garantálása kerül előtérbe (WTO, n.d.).

1.4.1. Vámok típusai és funkciói

A nemzetközi gyakorlatban különböző típusú vámokat alkalmaznak. A legelterjedtebb az importvám, amelyet a külföldről érkező áruk után vetnek ki, és célja lehet a hazai ipar védelme vagy a költségvetési bevételek növelése. Az exportvám ritkábban fordul elő, inkább nyersanyagok kivitelének korlátozására használják. Léteznek továbbá tranzitvámok is, bár ezek alkalmazása napjainkra háttérbe szorult. A vámok számítási módja szerint megkülönböztetünk ad valorem típusú vámokat, amelyek az áru értéke alapján kerülnek meghatározásra, valamint specifikus vámokat, amelyek mennyiségi egység alapján kerülnek kivetésre (Chikán & Demeter, 2022).

1.4.2. Vámhatóságok szerepe a láncban

A vámhatóságok a globális ellátási lánc működésének nélkülözhetetlen szereplői. Működésük nem merül ki az adóbeszedésben, hiszen ellenőrzési funkciójuk révén kiszűrik a tiltott vagy nem megfelelően dokumentált termékeket, és biztosítják az átlátható kereskedelmet. Emellett a korszerű vámrendszerek révén elektronikus adatkezelést végeznek, amely lehetővé teszi az áruval, származással és vámtarifával kapcsolatos információk gyors és pontos ellenőrzését. A vámhatóságok kockázatelemzési módszereket is alkalmaznak, így eltérő ellenőrzési szintet rendelhetnek el az egyes szereplőkkel vagy termékkörökkel szemben, ami hozzájárul a biztonságos, ugyanakkor hatékony határátlépéshez (Chikán & Demeter, 2022).

1.4.3. Vámhatások a lánc költségeire és időzítésére

A vámeljárások idő- és költségvonzata jelentős tényező a nemzetközi logisztikai tervezésben. Az adminisztratív feladatok – mint például a vámáru-nyilatkozatok elkészítése, a vámtarifaszám meghatározása vagy a származási igazolások beszerzése – komoly humán erőforrás-igényt támasztanak. A vámvizsgálatok vagy hiánypótlások miatti várakozási idők tovább növelhetik a szállítási időket, különösen akkor, ha időérzékeny termékekről van szó. Emellett a vámterhek kiszámíthatatlansága és a kapcsolódó költségek tervezése nehézséget okozhat a vállalatoknak, különösen, ha új piacokra kívánnak belépni (Chikán & Demeter, 2022).

1.4.4. Kereskedelmi megállapodások és vámkedvezmények szerepe

Az utóbbi évtizedekben felértékelődött azoknak a nemzetközi egyezményeknek a szerepe, amelyek célja a vámok csökkentése vagy teljes eltörlése. Az ilyen típusú szabadkereskedelmi megállapodások – például az Európai Unió és Svájc közötti egyezmény – kedvezőbb piaci hozzáférést biztosítanak a résztvevő országok vállalkozásai számára. Azonban a vámkedvezmények kihasználásához pontos ismeretekre van szükség a preferenciális származási szabályokról, hiszen csak az ezeknek megfelelő termékek élvezhetik a kedvezményeket. Ezért a vállalatok számára kulcsfontosságú a vámügyi ismeretek magas szintű alkalmazása és a megfelelő adminisztratív háttér biztosítása (UNCTAD, 2024).

1.5. A vám meghatározása

A vám olyan, államilag előírt fizetési kötelezettség, amelyet az áruk országok közötti mozgásához – kivitel (export), behozatalához (import), illetve átszállításához (tranzit) – kapcsolódóan vetnek ki (Quickonomics, 2024). A vámok többféle gazdasági és politikai szerepet töltenek be. Egyrészt jelentős bevételi forrást biztosítanak az állami költségvetés számára. Másrészt az importvámok révén befolyásolják a piacokat: az importált termékek árát növelik, ezáltal versenyelőnyhöz juttathatják a hazai – vámmal nem terhelt – termékeket, elősegítve ezzel a belföldi termelés védelmét (CFI Team, n.d.).

Ez különösen fontos lehet abban az esetben, ha a hazai gyártók magasabb költségekkel dolgoznak, és termékeik így eleve drágábbak. A vám tehát egyfajta gazdaságpolitikai eszközként szolgálhat, amely a hazai ipar és munkahelyek védelmét szolgálja a külföldi – gyakran olcsóbb – termékek versenyével szemben.

A vámunió olyan államközi megállapodás, amelyben a részt vevő országok megszüntetik egymás között a vámokat – mind a kivitelre, mind a behozatalra vonatkozóan – miközben egységes külső vámtarifát alkalmaznak a harmadik országokból érkező árukra. Ennek értelmében az áru bármely tagállam határán belépve ugyanazt a vámot fizeti, függetlenül attól, hogy a későbbiekben melyik tagállamba kerül. A vám megfizetését követően az áru szabadon mozoghat a vámunió tagállamai között, újabb vámfizetési kötelezettség nélkül (European Union, n.d.-a; European Union, n.d.-b).

1.5.1. A vám története, jelentősége a múltban

A vám, mint államilag előírt fizetési kötelezettség, szorosan összefügg az emberi társadalmak fejlődésével. Már az ókorban is léteztek vámszedőhelyek az áruszállítás főbb útvonalai mentén, mint például a selyem-, só-, vagy borostyánút. A vámszedőhelyek tevékenysége szigorú szabályozás szerint zajlott, meghatározott árumennyiséghez és -típushoz kötött fizetési kötelezettséggel. A Biblia is említ vámszedőket, legismertebb közülük Máté apostol, valamint Zákheus, akiket evangéliumi szövegek örökítettek meg (Botos, 2014).

A középkorban a vámolás joga a királyi hatalom szimbóluma volt. Franciaországban és Angliában a központosított királyságok országhatárai egyben vámhatárokként is működtek, míg a vámregálé, vagyis a vámok beszedésének joga, a szuverén uralkodó kezében összpontosult (Botos, 2014).

Magyarországon a vámügyintézés hivatalos formája 1867-ben, a Kiegyezés után kezdődött, de maga az intézmény jóval korábban, Szent István koráig vezethető vissza. A középkori királyi adománylevelekben is található utalások vámszedőhelyekre, melyek kereskedelmi és vízi útvonalak mentén helyezkedtek el (Weisz, 2015).

A Kiegyezést követően Magyarország és Ausztria vámuniót hozott létre, amely öt alkalommal került megújításra egészen az I. világháború végéig. A vámok gazdaságpolitikai szerepe a merkantilizmus időszakában vált kiemelten fontossá, majd a XIX–XX. század során a vámeljárássok jogi szabályozása is intézményesült.

Az Európai Közösség vámuniója 1968. július 1-jén lépett életbe, amely a belső vámok eltörlését és egységes külső vámtarifa bevezetését tette lehetővé. A vámeljárássok harmonizálására 1994. január 1-jétől lépett hatályba a Közösségi Vámkódex. Magyarország 2004-ben, EU-csatlakozásával csatlakozott a közös vámrendszerhez, és ettől kezdve alkalmazza az uniós vámjogszabályokat (European Commission, n.d.).

A globalizáció, a digitalizáció és az EU bővülése új kihívások elé állította a vámhatóságokat. Az Unió ezért időről időre módosította vámjogi szabályozását, hogy megfeleljen a kor biztonsági, gazdasági és környezetvédelmi követelményeinek (European Commission, n.d.).

1.5.2. A vám célja napjainkban

A vám elsődleges funkciója a költségvetési bevétel szerzése. Az Európai Unióban az importvámok „saját forrásként” jelentős arányban járulnak hozzá a költségvetéshez: 2024-ben az EU összevont vámbevételeinek kb. 15 %-a a közös költségvetést illette, míg a fennmaradó hányad a tagállamokat illette meg. Ezek a bevételek elengedhetetlenek mind a közös, mind a nemzeti kiadások finanszírozásához (Heinemann et al., 2008).

Második funkciója a piacvédelem, azaz a hazai termelőket sújtó nemzetközi verseny kiegyensúlyozása. Az importvámok megemelik a külföldi áruk árát, előnyösebb piaci helyzetet biztosítva a belföldi termékeknek. Ez különösen fontos olyan ágazatokban, ahol a hazai gyártók költséghátrányban vannak, vagy stratégiai jelentőségű termékekről van szó (WTO 2023).

Harmadrészt a vám kereskedelempolitikai eszközként is funkcionál: alkalmazható tárgyalásoknál, szankcióként vagy geopolitikai nyomásgyakorlás eszközeként. Óvatosan alkalmazva hatékony eszköz lehet a kereskedelmi alkuhelyzet javítására, de visszaélés esetén kereskedelmi konfliktusokhoz és kereskedelmi háborúhoz vezethet (Irwin, 2023).

1.5.3. A vámpolitika

A vámpolitika az állami gazdaságpolitika szerves része, amely több szinten tölti be a funkcióját: költségvetési bevételeket biztosít, védi a hazai piacot, és szabályozza a nemzetközi kereskedelmet. Az Európai Unió esetében a vámpolitika központi célja az egységes belső piac zavartalan működésének biztosítása, amelyet egy egységes külső vámtarifarendszer támogat. Ez a rendszer lehetővé teszi az áruk szabad mozgását az unió tagállamai között, miközben egységes vám eljárások révén szabályozza a harmadik országokból érkező termékek bejutását az uniós piacra (European Commission, 2022).

A vámpolitika nemcsak fiskális, hanem szabályozási és védelmi funkciót is betölt. A vámbevételek, amelyek 2023-ban az Európai Unió teljes költségvetésének majdnem 14%-át tették ki, fontos részei az uniós és nemzetközi költségvetéseknek (Európai Bizottság, 2025b). Emellett a vám eljárások során érvényesülnek a különféle jogszabályok a termékbiztonság, a közegészségügy, a környezetvédelem és a szellemi tulajdon védelme érdekében is (Európai Bizottság 2025a).

A nemzetközi vámpolitika történeti és jogi alapját az 1947-ben aláírt Vám. és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) képezi, amely a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) létrehozásához vezetett. A WTO alapelvei, mint a legnagyobb kedvezmény elve, a nemzeti elbánás elve, a kölcsönösség és az engedmények jogi rögzítése, biztosítják a globális kereskedelmi kapcsolatok kiszámíthatóságát és átláthatóságát. A szervezet célja a vámok és egyéb kereskedelmi akadályok fokozatos leépítése, valamint a diszkriminatív eljárások megszüntetése annak érdekében, hogy a világkereskedelem minden résztvevő számára előnyös legyen, különös tekintettel a fejlődő országokra (Hoekman, 2021).

1.5.4. Vámok csoportosítása

A vámok sokszínűsége több dimenzió mentén értelmezhető és rendszerezhető, ami segít megérteni szerepüket és funkciójukat a gazdasági rendszerben:

1. Külkereskedelmi irány szerint

- Importvám: behozatalkor kivetett díj;

- Exportvám: kivitelkor alkalmazott vám (többnyire fejlődő országokban jellemző) (International Trade and Finance, n.d.);
- Tranzitvám: ideiglenes vám, ha az áru harmadik országon halad át (Dézsi & Zoltay, 2016).

2. Jogi alap szerint

- Autonóm vám: egyoldalúan nemzetközi szerződéstől függetlenül alkalmazott;
- Szerződéses vám: nemzetközi megállapodásokon (pl. szabadkereskedelmi egyezményeken) alapul.

3. Vám kiszabási mód szerint

- Értékalapú (ad valorem): az áru értéke %,
- Mértékalapú (specific): fix összeg mennyiségi egységre;
- Vegyes: mindkét módszert használják;
- Minimum és maximum vám: a kiszámolt értéket aktív küszöbértékekhez igazítják;
- Szektoriális vám: alkalmazása pl. mezőgazdasági termékekre (Dézsi & Zoltay, 2016)

4. Ágazati védelem szerint

- Ipari vám: iparcikkekre,
- Mezőgazdasági vám: mezőgazdasági termékekre.

5. Gazdaságpolitikai cél szerinti besorolás

- Fiskális vám: főleg alacsony (<5 %) tarifák, bevételszerzés céljából (Economics Discussion, n.d.);
- Kiegyenlítő (antidömping) vám: rendkívüli körülmények esetén, ha a külföldi termék indokolatlanul alacsonyan árazzák;
- Nevelő vám: új iparágak támogatására;
- Tiltó vám: szélsőséges esetben importtilalom helyett (örökölt).

6. Kereskedelempolitikai cél szerint

- Preferenciális vám: kedvezményes tarifával ösztönzi bizonyos országokból származó importot;
- Legnagyobb kedvezmény elve (MFN): a GATT/WTO egyik alapelve, elvén, hogy minden résztvevő a legjobb tarifális bánásmódban részesüljön.

Ez a sokrétű csoportosítás segít megérteni, hogy a vám nem pusztán adónem: különböző típusai révén képesek fiskális, védekező, fejlesztő és kereskedelmi diplomáciai szerepeket betölteni. Ezen rendszerezés alapján könnyen áttekinthető, hogy egy-egy konkrét vámtípus mikor és mire alkalmazható a modern gazdaságpolitikában.

1.5.5. Vámáru fogalma és vámellenőrzés folyamata

A vámáru olyan termék, amelyre vámfizetési kötelezettség áll fenn, vagyis a vámhatóság által alkalmazott vámtarifa értelmében behozatali vagy kiviteli vám terheli. A vámeljárást alá eső áruk esetében különös jelentősége van annak, hogy a vámhatóság miként határozza meg az áru közösségi vagy nem közösségi státuszát. Közösségi árunak tekinthető az, amely az Európai Unió területén állították elő, vagy amelyet harmadik országból importáltak, de már szabad forgalomba bocsátottak. Ide tartoznak azok az áruk is, amelyek részben közösségi eredetű és részben szabad forgalomba bocsátott harmadik országbeli összetevőkből készültek (Kántor & Pappné, 2021).

A nem közösségi áruk ezzel szemben olyan termékek, amelyek nem felelnek meg a fenti kritériumoknak, tehát még nem kerültek szabad forgalomba bocsátásra az Unióban. Az Unió vámterületére belépő minden árut késedelem nélkül el kell szállítani a beléptető vámhivatalhoz, ahol azokat vámellenőrzésnek vetik alá. Ez a folyamat az ellenőrzés és kockázatelemzés eszközeivel biztosítja a vám- és kereskedelempolitikai szabályok betartását (Török, 2021). A vámellenőrzés tehát nem csupán fizikai ellenőrzést, hanem adminisztratív és informatikai vizsgálatokat is jelent, amelyek célja a csalások, visszaélések és szabálytalanságok kiszűrése (Kántor & Pappné, 2021).

1.5.6. Vámtarifa és a termékosztályozási rendszerek

A vámtarifa az Európai Unió közös vám- és kereskedelempolitikájának egyik legfontosabb eszköze. Az Unió vámrendszere a négy alapszabadság – az áruk, a személyek, a szolgáltatások

és a tőke szabad mozgása – elvén alapul. A termékek vámkezelésének alapja az áruk pontos osztályozása, amely a Kombinált Nomenklátúra (KN) alapján történik. Ez a rendszer az EU által alkalmazott, nyolc számjegyű termékosztályozási kód, amely a Nemzetközi Harmonizált Áruleíró és Kódrendszeren (HS) alapul. A KN nemcsak a vámkezeléshez szükséges áruazonosítást szolgálja, hanem a külkereskedelmi statisztikai adatgyűjtés eszköze is (Suba & Szendi, 2018).

A TARIC (Integrated Tariff of the European Communities) rendszer az EU integrált váminformatikai adatbázisa, amely nemcsak a KN-kódokat, hanem az azokhoz kapcsolódó tarifális és nem tarifális intézkedéseket, valamint közösségi és nemzeti szintű szabályozásokat is tartalmazza. A rendszer dinamikus, mivel a szabályozások gyakori frissítést igényelnek – a TARIC adatbázist ezért a Bizottság rendszeresen naprakészen tartja (Kántor & Pappné, 2021). A KN minden évben megjelenik az Európai Unió Hivatalos Lapjában, és január 1-jétől december 31-ig érvényes (Kántor & Pappné, 2021).

1.5.7. Vámterület

Az Európai Unió vámterületét az Uniós Vámkódex határozza meg, amely magában foglalja a tagállamok teljes szárazföldi területét, légtérét és tengervizeit (Kántor & Pappné, 2021). Az EU vámterülete egységes vámpolitikát alkalmaz, amely kiterjed az import-, export- és tranzitforgalomra is. A Svájccal fennálló kétoldalú megállapodások értelmében ugyan nem tagja a vámunióknak, de szoros gazdasági kapcsolatokat ápol az Unióval, így az oda irányuló és onnan érkező szállítmányok vámeljárási szempontból kiemelt jelentőséggel bírnak (Suba & Szendi, 2018).

1.5.8. Vámeljárások

A vámeljárások célja, hogy szabályozott keretek között történjen az áruk mozgása az Európai Unió és harmadik országok – így például Svájc – között. A vámeljárásokat a vámhatósághoz benyújtott vámáru-nyilatkozat alapján lehet megkezdeni, és az illetékes vámhivatal bírálja el azokat.

A Neopac Hungary Kft. tevékenysége alapján – amely során Svájcból importál alapanyagokat és készterméket exportál anyavállalatához – különös figyelmet érdemel a szabadforgalomba bocsátás, árutovábbítás, kivitel. Az alábbiakban ezeket részletesebben mutatom be.

Szabadforgalomba bocsátás

A szabad forgalomba bocsátás során a nem uniós áru uniós áruvá válik, vagyis elnyeri az Unió vámjogi státuszát. Ennek eredményeként az Európai Unió területén szabadon felhasználható. Az eljárás magában foglalja a kereskedelempolitikai intézkedések érvényesítését, a behozatali összefüggő vámalakítások teljesítését, valamint a jogszabályok szerinti vám kiszabását és megfizetését. Miután az áru szabad forgalomba került, a vámhatóság vámjogi szempontból már nem foglalkozik magával a termékkel, hiszen a belső piacon szabadon forgalmazható. Később azonban sor kerülhet a vámeljáráshoz kapcsolódó dokumentumok utólagos ellenőrzésére, egy esetleges vámellenőrzés keretében (Suba & Szendi, 2018).

Ez az eljárás magában foglalja:

- a vámtartozás kiszámítását és beszedését,
- a kereskedelempolitikai intézkedések (pl. behozatali engedély) alkalmazását,
- valamint az áfa- és jövedéki szabályok teljesítését.

A szabad forgalomba bocsátás jogi alapjait az Uniós Vámkódex teremti meg, amely részletesen szabályozza a vámeljárássok folyamatát és egységes keretet biztosít a tagállamok vámhatóságai számára (Suba & Szendi, 2018).

Árutovábbítás (tranzit)

Az árutovábbítás során az áru mindvégig vámfelügyelet alatt áll, és az eljárás lezárása után dönthető el, hogy azt szabadforgalomba bocsátják, feldolgozásra használják, vagy más vámeljáráss alá vonják (Suba & Szendi, 2018).

Az UVK az árutovábbítási vámeljárássnak két típusát különbözteti meg: a külső és a belső árutovábbítást.

Külső árutovábbítás (T1):

Ez az eljárás lehetővé teszi, hogy nem uniós árukat az Unió vámterületén belül egyik pontról a másikra szállítsanak anélkül, hogy behozatali vámot, egyéb közterheket vagy kereskedelempolitikai intézkedéseket kellene alkalmazni rájuk – feltéve, hogy azok nem tiltják az adott áru belépését vagy kilépését az Unió területéről (Suba & Szendi, 2018).

Belső árutovábbítás (T2):

A belső árutovábbítási eljárás lehetőséget ad arra, hogy uniós árukat az Unió vámterületének egyik pontjáról egy másikra szállítsanak, még akkor is, ha az útvonal harmadik országon keresztül vezet. Ez biztosítja, hogy az áruk uniós vámjogi státusza ne változzon meg, vagyis azokat ne kelljen újra vámeljárással alá vonni pusztán azért, mert logisztikai okokból uniós területen kívül haladnak át (Suba & Szendi, 2018).

Tehát az árutovábbítás egy technikai jellegű vámeljárással, amely a különleges vámeljárással közeli tartozik. Elsődleges célja, hogy biztosítsa a vámfelügyelet alatt álló áruk szállítását az Unió területén belül az egyik helyről a másikra, az áru az indító vámhivatal ellenőrzése alól a rendeltetési vámhivatal felügyelete alá kerül át. Mindkét árutovábbítási eljárás végrehajtása hat különböző módon lehetséges: uniós árutovábbítás keretében, TIR-igazolvánnyal, ATA-igazolvánnyal, Rajnai Manifest alapján, NATO 302-es formanyomtatvánnyal, postai forgalomban az Egyetemes Postaegyesület szabályai szerint. Az uniós árutovábbítás folyamata több egymást követő lépésből áll. Először a főkötelezett kezdeményezi az eljárást az indító vámhivatalnál, ahol az elektronikus vámáru-nyilatkozatot nyújt be, bemutatja a szállítmányt, valamint biztosítékot ad a lehetséges vám-és egyéb terhek fedezetére. Az indító hivatal ezt követően elfogadja a nyilatkozatot és a biztosítékot, szükség esetén vizsgálatot végez, gondoskodik az áru azonosságának biztosításáról, majd kiállítja és hitelesíti az árutovábbítási kísérőokmányt. Emellett elektronikus úton értesíti a rendeltetési vámhivatalt, illetve, ha az áru vámhatárt lép át, az átléptető hivatal is. Az átléptető hivatal feladata, hogy rögzítse az áru átléptetését, és erről visszajelzést küldjön az indító vámhivatalnak. A szállítmány címzettje ezt követően elektronikus úton jelzi a rendeltetési vámhivatalnak, hogy az áru megérkezett, vagyis vám elé állítja azt. A rendeltetési vámhivatal fogadja a bejelentést, és erről tájékoztatja az indító vámhivatalt. Ekkor dönthet arról, hogy szükség van-e áruvizsgálatra. Amennyiben nem kívánja megtekinteni a szállítmányt, engedélyezi a kirakodást. A címzett kirakodási észrevételei alapján

a rendeltetési hivatal hivatalosan lezárja az árutovábbítási eljárást, erről értesíti az indító vámhivatalt, tájékoztatja a címzettet is, és így az áru a továbbiakban új vámeljárás alá tartozik. A biztosíték formáját tekintve főszabály szerint minden egyes árutovábbítási eljárás esetében külön biztosítékot kell fizetni, amelyet maga az ügyfél választhatja ki a lehetőségek közül: készpénz, egyedi kezesség, TC 32 egyedi garanciajegy (Suba & Szendi, 2018).

Az uniós árutovábbítás fentebb részletezett folyamat volt a normál eljárás, azonban adódik pár lehetőség az egyszerűsített eljárásra, ezek pedig az: összekezesesség, engedélyezett feladói státusz, engedélyezett címzetti státusz, különleges záruk használata, csökkentett adattartalmú vám-árunyilatkozat, és az elektronikus fuvarokmány használata. Az összekezesesség esetében elegendő a szükséges összeget lekötni, és nem kell minden árutovábbításhoz külön biztosítékot nyújtania. Az engedélyezett címzett jogosult arra, hogy az uniós árutovábbításban érkező szállítmányokat a vámhivatal közreműködése nélkül maga érkeztesse (Suba & Szendi, 2018).

Kivitel (export)

A kivitel eljárás során a közösségi áruk elhagyják az Unió vámterületét, és elveszítik közösségi státuszukat. A vámeljárás célja, hogy biztosítsa a jogszerű exportot és lehetővé tegye az adózási kedvezmények érvényesítését (pl. áfa-mentesség).

A kivitel során:

- ellenőrzik a kiviteli tilalmakat és korlátozásokat,
- szükség esetén exportengedélyt kell csatolni,
- a vámhatóság elektronikusan lezárja az eljárást az AES rendszerben (Automated Export System),
- lehetőség nyílik az ÁFA visszaigénylésre, valamint vámvisszatérítésre, ha az áruhoz korábban vámot fizettek

Alapesetben az árunyilatkozatot elektronikus úton kell benyújtani, illetve az exportőr székhelye szerinti vámhatóságnak, de bizonyos esetekben mentesség biztosított ez alól (Suba & Szendi, 2018).

Aktív feldolgozás

Az aktív feldolgozás a különleges vámeljárások egyik típusa, amely lehetővé teszi, hogy nem uniós árukat az EU vámterületén feldolgozzanak anélkül, hogy behozatali vámot vagy egyéb terheket kellene megfizetni. A feldolgozás magában foglalhatja többek között a megmunkálást, összeállítást, összeszerelést, hozzáillesztést, megsemmisítést, javítást vagy segédanyag hozzáadását. Fontos feltétel ennél a vámeljárásnál, hogy a feldolgozott termékben az eredeti áruk beazonosíthatóak legyenek (Suba & Szendi, 2018).

Passzív feldolgozás

A passzív feldolgozás olyan különleges vámeljárási eljárás, amely lehetővé teszi, hogy uniós árut ideiglenesen kivigyenek az uniós vámterületéről feldolgozás céljából, majd a feldolgozott termékeket visszahozzák és szabadforgalomba bocsájtják teljes vagy részleges behozatali vámentességgel. Az uniós áru kivitele során azonban ugyanazokat a szabályokat kell alkalmazni, mint a végleges kivitel esetében: kiviteli vámok, kereskedelempolitikai intézkedések és a kiléptetéshez kapcsolódó vámalakíságok teljesítése szükséges (Suba & Szendi, 2018).

Vámraktározás

A vámraktározási eljárás lehetővé teszi, hogy a nem uniós árukat a vámhatóság által engedélyezett raktárakban vagy más kijelölt helyeken vámfelügyelet alatt tárolják. A vámraktárak elsődleges szerepe, hogy biztosítsák ezen áruk vámentes és a legtöbb kereskedelempolitikai intézkedés alól mentes raktározást mindaddig, amíg azok vámjogi státuszáról nem döntenek. Kivételt képeznek azok az intézkedések, amelyek az áru uniós vámterületre való beléptetéséhez kapcsolódnak. Kétféle vámraktárat különböztetünk meg: köz- és magánvámraktár (Suba & Szendi, 2018).

Ideiglenes behozatal

Az ideiglenes behozatali eljárás lehetőséget ad arra, hogy olyan nem uniós árukat, amelyek később visszavitelre kerülnek, meghatározott célra használjanak fel az uniós vámterületén. Az eljárás előnye, hogy az áruk teljesen vagy részben mentesülhetnek a behozatali vámfizetés alól, továbbá nem kell alkalmazni sem az egyéb jogszabályok alapján előírt terheket, sem a

kereskedelempolitikai intézkedéseket, feltéve, hogy azok nem tiltják az áru be- vagy kiléptetését az Unió területéről (Suba & Szendi, 2018).

1.5.9. Származás

Az áru származásának meghatározása fontos szerepet játszik a nemzetközi kereskedelemben, ugyanis ennek alapján dönthető el, hogy az adott termékre vonatkoznak-e bizonyos kereskedelempolitikai intézkedések. A származás meghatározása leginkább a kedvezményes vámtétele alkalmazása miatt fontos, de fontos lehet az antidömpingvámok, mennyiségi korlátozások azonosítása miatt is. A preferenciális és nem preferenciális származás megkülönböztetése előtt fontos két fogalmat letisztázni: a származást és a vámjogi státuszt. Egy áru származása állandó, nem lehet megváltoztatni, ez a „születési helye”, míg a vámjogi státusza változtatható, ez lesz az áru „állampolgársága”.

A nem preferenciális származás elsősorban gazdasági és piacvédelmi szerepet tölt be, a hozzá kapcsolódó szabályokat mindig az importáló ország állapítja meg, ugyanakkor a Kiotói Egyezmény bizonyos kereteket szab az államok számára. Ezzel szemben a preferenciális származás megállapítása általában a kereskedelmi okmányokon szereplő származási adatok alapján történik. Bizonyos esetekben viszont az áru jellegétől és származási országától függően a jogszabály előírhatja a származási bizonyítvány benyújtását is (Erdős, 2021).

1.5.10. A vámérték megállapítása

A vámérték-megállapítás során mindig kiemelt körültekintéssel kell eljárni, hiszen ez képezi alapját nemcsak a fizetendő vámtételnek, hanem az importra kivetett általános forgalmi adónak is. Értékvám esetén a vám kiszabásának alapja minden esetben a vámérték, amely a nem uniós áruk vámhatáron fennálló értékét jelenti. A vámérték jogalapját az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (WTO-egyezmény) adja, amely az uniós vámjogszabályokba is beépült. Az érték-megállapítás alapelvei szerint az eljárásnak egységes módszerekre kell épülnie, igazságosan és semlegesen kell történnie, kizárva minden önkényes vagy fiktív érték-megállapítást. A vámértékek összhangban kell állnia a kereskedelmi gyakorlattal, és az értékelésnek egységesen kell történnie, függetlenül a beszerzési forrástól. Alapvetően az áru üzleti értéke képezi a számítás alapját. A számítási módszerek alkalmazása rendkívül szigorú,

ha az üzleti érték nem megállapítható, akkor sorrendben kell haladni, kivételként említendő meg, hogy az importőr kérésére a 4. és 5. módszer sorrendje felcserélhető. A módszerek a következők:

1. üzleti érték módszere
2. azonos áruk értéke
3. hasonló áruk értéke
4. egységár módszere
5. számított érték módszere
6. tartalékmódszer (Dézsi & Zoltay, 2016).

1.5.11. Az engedélyezett gazdálkodó (AEO)

Az AEO (Authorised Economic Operator – engedélyezett gazdálkodó) egy olyan minősítési rendszer, amelyet a vámhatóságok a megbízható gazdálkodók számára biztosítanak. Az AEO-státusz birtokosa kiemelt partnernek számít, ezért vámügyeinek intézése, áru fuvarozása és kapcsolódó folyamatai során különféle kedvezményekben részesül, míg a nem minősített vállalkozások szigorúbb ellenőrzés alá esnek.

A státusz megszerzése független a vállalat méretétől, így az egyéni vállalkozóktól a multinacionális cégekig bárki kérelmezheti. Az AEO mára nem pusztán lehetőség, hanem sok esetben elvárás, hiszen a vámárukkal dolgozó vállalkozások – fuvarozók, vámügynökök, logisztikai cégek – versenyképességük érdekében kénytelenek rendelkezni vele. Az engedélyezett gazdálkodó uniós szinten is egységes elismerést élvez, vagyis bármely tagállam vámhatósága által kiadott AEO-tanúsítvány az Európai Unió egész területén érvényes, és azonos kedvezményeket biztosít a jogosultak számára (Suba & Szendi, 2018).

2. ANYAG ÉS MÓDSZER

2.1. A vizsgált vállalat bemutatása

Az általam választott témát a Neopac Hungary Kft. példáján keresztül szeretném bemutatni. A vállalat a svájci Hoffmann Neopac AG magyarországi leányvállalata, műanyagtubusok gyártásával foglalkozik. Az anyavállalat egészen a 19. század végéig, 1890-ig vezethető vissza, ekkor Eduard Johann Hoffmann megalapította a céget a svájci Thun városában, ő ekkor fémcsomagolások gyártásába fogott bele. 1915-ben jött egy portfólió bővítés, amikor is a fémdobozok mellett kartondobozokat is elkezdtek gyártani. A következő mérföldövet az Oberdiesbach-i szintén karton dobozokat gyártó cég megvásárlása jelentette 1934-ben. A műanyagtubusokat 1954-ben kezdték el gyártani és forgalmazni. A következő mérföldkő 1965-ben pedig a Polyfoil tubusok gyártásának megkezdése volt, amelyet mai napig is gyárt a vállalat. A speciális technológiával gyártott tubusok olyan egyedi tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek biztos védelmet nyújtanak a bennük tárolt termékeknek. Megóvják azokat a fénytől, a külső környezeti hatásoktól, valamint megakadályozzák a szivárgást. Ezeknek a tubusoknak a formáját, kialakítását nemzetközi szabadalmi védelem alá helyezték. A vállalat 1998 óta működik Hoffmann Neopac AG néven, és 2002-ben vezette be az UV-nyomtatási technológiát, amely tovább erősítette az innovatív gyártási megoldásokat. Fontosabb partnerei voltak például a Nestlé, akinek bébiétel-dobozokat gyártott, illetve különböző orvosi területek számára készített csomagolóanyagokat.

A Tu-Plast Tubusgyártó Kft cég székhelye Debrecen lett, 1996-ban alakult meg, az ekkor még újdonságnak számító műanyag tubusokat gyártó cég. 2005-ben vált ez a magyar tulajdonú cég a Hoffmann Neopac csoport tagjává. Mai napig folyamatban vannak különböző fejlesztések, 2012-re a kezdeti 2 gépsor négyre növekedett, majd ezt követően 7000 m²-rel bővült az üzem, ezzel tették lehetővé az ötödik és hatodik gépsor telepítését. Majd 2017-ben végül a Tu-Plast Kft. megváltoztatta a nevét Neopac Hungary Kft.-re. 2021-re a vállalat már tíz gyártósorral és egy digitális nyomtatóval dolgozott. A kapacitás növekedésével párhuzamosan az alkalmazottak száma is folyamatosan emelkedett, így a 2022-es bővítés után már több mint 250 munkatársat foglalkoztatnak. A 2025-2026-os időszakban további beruházások várhatóak.



1. kép: Neopac Hungary Kft.

Forrás: <https://www.neopac.com/en>

A Neopac Hungary Kft. magyarországi telephelyén jelenleg tíz gyártósor működik, amelyek mind műanyag tubusok előállítására szolgálnak. A gépeket 1-től 10-ig számozzák, az azonosításukhoz pedig a „T” jelzésű kódokat használják: a magyar gépek kódja „2”-es számmal kezdődik (például T201, T202), míg a svájci telephely gépei „T1”-gyel jelöltek.

A gyártósorok eltérő feladatokra specializálódtak: a 2-es, 3-as, 4-es és 7-es gépeken főként kozmetikai ipari termékek csomagolásához gyártanak műanyag tubusokat, az 5-ös, 6-os, 9-es és 10-es gépek pedig a fogászati piac igényeit szolgálják ki. A 8-as gép vegyes felhasználású, így mindkét termékkör előállítására alkalmas, ami rugalmasságot ad a gyártás tervezésében. Ezek a gépek évente 300 millió tubust gyártanak, amelyeket több, mint 40 országba szállítanak ki.

A vállalat a jövőben is fejlesztésekre készül. A következő év egyik fontos lépése az 1-es és a 2-es gép cseréje lesz: ezeket teljesen leszerelik, és a helyükre egyetlen, modern gyártósor kerül. Bár fizikailag két gép helyét foglalja majd el, kapacitásban várhatóan jóval meghaladja a két régi gép összteljesítményét, így hatékonyabbá teszi a termelést.

A Hoffmann Neopac anyavállalat jelenleg két gyártóüzemet működtet, ahol fém csomagolódobozokat állítanak elő: az egyik Svájcban, Thun városában, a másik Hollandiában található. Emellett négy telephelyük foglalkozik műanyagtubusok gyártásával: Svájcban, Oberdiessbachban, Indiában, Mumbaiban, az Egyesült Államokban, Észak-Karolinában Wilsonban, valamint Magyarországon, Debrecenben.

A vállalat Európában széles termékválasztékkal van tele. A tubusok között elsősorban a hossz, az átmérő, a térfogat, valamint a gyártási technológia jelenti a legfőbb különbségeket. Mára azonban nem csupán az számít, mi kerül a csomagolásba, hanem az is, hogy maga a csomagolás milyen megjelenésű. Ennek megfelelően a kozmetikai és gyógyszeripari termékek mellett maga a csomagolástechnológia is folyamatos fejlődésen megy keresztül.

A cég négy féle tubustípust gyárt: Polyfoil, Polietilén, Coex és EcoDesign. Az EcoDesign kategórián belül további négy változat található: Piceawood (lucfenyő alapú), Sugarcane (cukornád alapú), újrahasznosított műanyagból készült, valamint a Polyfoil MMB. A Picea fa alapú tubusok 95%-ban megújuló anyagokból készülnek, amelyek között 10% a fűrészüzemekből származó természetes lucfenyő hulladék. Ezek a termékek több környezetvédelmi tanúsítvánnyal is rendelkeznek. Az újrahasznosított (recycled) tubusok akár 75%-ban tartalmaznak ipari és háztartási hulladékokból – például tejesdobozokból – származó polietilént. A cukornád alapú tubusok pedig megújuló forrásból, főként Braziliában termesztett cukornádból készülnek, és ugyanolyan feldolgozhatósággal, valamint fizikai tulajdonságokkal bírnak, mint a fosszilis alapú polietilén.

A debreceni gyár árbevételének 96%-át export adja, míg a belföldi értékesítés mindössze 4%-ot képvisel. Az export legnagyobb része Nyugat-Európába irányul, az Egyesült Államok felé jóval kisebb arányban szállítanak.

A szépségipar számára készült Polyfoil®, PE, COEX tubusok kiváló záróképeséggel és kiemelkedő esztétikai megjelenéssel rendelkeznek, ami segíti a márkák prémium pozicionálását. Számos applikátorral kombinálhatók, így a termékek könnyen és pontosan adagolhatók. Legyen szó bőrápolásról dekor- vagy natúrkozmetikumokról, ezek a tubusok

hatékonyan védik a tartalmat a fény, a levegő és a vízgőz hatásaitól, valamint az anyagok kioldódásától. Az egyedi megjelenést tovább erősítik a különféle dekorációs lehetőségek, például a dombornyomás, a gyöngyház- vagy fémeffektusok, az elegáns kupakok, a soft-touch felületek vagy az innovatív applikátorok. A prémium fogkrémekhez készült puha tapintású tubusoktól a nyomtatható, varratmentes Polyfoil termékekig a vállalat kínálata már régóta referencia a fogyasztói piacon.

A piaci elvárásokhoz igazodva a Neopac minden évben számos fejlesztést indít, amelyek közül egyre több a környezeti fenntarthatóságot célozza. Ez a jövőben is az egyik legfontosabb törekvés marad.

Mivel a Hoffman Neopac AG gyártósorai több országban is jelen vannak, köztük az Európai Unión kívüli piacokon is, a vám kiemelt szerepet játszik a vállalat mindennapi működésében. A Neopac Hungary Kft. az anyavállalat-leányvállalat kapcsolat miatt Svájc és az EU között működik, emiatt rendszeresen érintett az exportban és importban. Svájcból érkeznek különböző félkész tubusok, a késztermékek egy része pedig visszamegy Svájcba, ezeknél a szállításoknál a vám minden alkalommal megjelenik. Ezen felül több harmadik országos vevője van a vállalatnak, köztük olyanok is, akiknek a székhelye Svájcban található. Az, hogy a vám a vállalat mindennapos részét képezi befolyásolhatja a logisztikai folyamatok gördülékenységét, a szállítási időt, néha a termelést is. Előfordul, hogy egy alapanyag-szállítmány a tervezettnél később, például péntek délután érkezik meg, amikor a vámkezelést végző munkatársak már nem tudják befejezni az ügyintézkést a vámhivatal nyitva tartása miatt. Ilyenkor az áru ugyan fizikailag megérkezik a Neopachoz, de a vámkezelés lezárásáig nem használható fel, ezért a gyártási tervet át kell alakítani, hogy elkerüljék a gépek leállítását.

Az import szállítmányok döntő többsége alapanyag, ezen belül is a legnagyobb hányadot a Svájcból behozott műanyag kupakok adják. Emellett kisebb mennyiségben laminátumok, kartondobozok és műanyag granulátumok is beszállításra kerülnek a vállalat ellátási folyamataiba. A Neopac Hungary Kft. debreceni telephelyére érkező szállítmányok jellemzően árutovábbítás keretében jutnak el a vállalathoz. Ezt követően a vámügyintézők végzik el a szabadforgalomba bocsátást, amelynek lezárása után válik az alapanyag felhasználhatóvá a gyártás részére. Bizonyos esetekben azonban eseti vagy állandó vámkezelési megbízás alapján

külső partnerek intézik a folyamatot, így az áru már a telephelyre érkezéskor azonnal rendelkezésre áll a termelés számára. A vámkezelések megkönnyítése érdekében már számos engedéllyel rendelkezik a vállalat, ilyenek például: AEO-engedély, engedélyezett címzetti engedély, átmeneti raktári engedély, összközösségi engedély. Az összközösségi engedély miatt a vállalat teljes mértékben mentes az ÁFA-biztosíték nyújtási kötelezettség alól, ezért csak a vám letétbe helyezése szükséges, azonban a Magyarország és Svájc között kötött szabadkereskedelmi megállapodásnak köszönhetően preferenciális származás esetén a vám megfizetése alól mentesül. Ami az export szállítmányokat illeti, Svájcba az esetek majdnem egészében készterméket, üres műanyag tubusokat exportál a vállalat végleges kiviteli vámeljárással. A fentebb említett vámeljárássok elvégzését a Régens vámszoftverben végzik a vámügyintézők, segítségükre van még a TARIC a tarifálásban és SAP vállalatirányítási rendszer a számlák létrehozásában.

2.2. Alkalmazott módszerek

A diplomadolgozatomban két különböző kutatási módszert is alkalmaztam annak érdekében, hogy megfelelően bemutassam a Neopac Hungary Kft. vámtevékenységét, annak hatását az ellátási lánc folyamataira. Egyrészt számszerű adatok alapján vizsgálja a vámhatásokat, másrészt a folyamatban dolgozó szakemberek tapasztalatait is figyelembe veszi. A kvantitatív és kvalitatív módszerek együttes használata azért fontos, mert így nemcsak a számok mögötti gazdasági folyamatokat, hanem azok gyakorlati háttérét is jobban megérthetjük. Ez a kombinált megközelítés segít abban, hogy a kutatás eredményei teljesebb képet adjanak a vállalat működéséről és a vámeljárássok hatásairól (Bell, Bryman & Harley, 2022).

A kutatásban elsőként a kvalitatív módszert alkalmaztam, mivel fontosnak tartottam, hogy a vámeljárássok működését ne csak számok és mutatók szintjén, hanem a mindennapi gyakorlatban, a folyamatokat végző szakemberek tapasztalatain keresztül is megismerjem. A kvalitatív adatgyűjtés félig strukturált mélyinterjúk formájában zajlott, három olyan vámügyintéző bevonásával, akik közvetlenül részt vesznek a Neopac Hungary Kft. vámügyeinek operatív lebonyolításában.

Az interjúk célja az volt, hogy feltárják a vámeljárások során felmerülő mindennapi kihívásokat, a jogszabályi változások hatásait, az AEO-tanúsítvány gyakorlati előnyeit, valamint a digitalizáció és az automatizálás nyújtotta lehetőségeket. A kérdések között szerepeltek például: „Hogyan zajlik egy tipikus vámeljárási eset a Neopac fuvarjai esetében?” vagy „Milyen nehézségekkel találkozhatnak a vámeljárások lebonyolítása során?”

A félig strukturált interjú lehetőséget ad arra, hogy a kérdések mentén irányított beszélgetés során a válaszadók szabadon fejthessék ki véleményüket és tapasztalataikat, miközben az interjúk tartalma összehasonlítható marad. Ez a megközelítés különösen hasznos olyan gyakorlati területeken, mint a vámügyintézés, ahol a szakmai tapasztalatok és a személyes megfigyelések értékes kiegészítő információkat nyújtanak a formális szabályozások mellett (Pál, 2020).

Az interjúk elemzése tematikus tartalomelemzéssel történt, amely során azonosítottam az ismétlődő motívumokat, kulcstémákat és visszatérő mintázatokat. A módszer segítségével sikerült feltárni, hogyan hatnak a vámeljárások a vállalat működésére és az ellátási lánc egészére, valamint hogyan befolyásolják a mindennapi munkafolyamatokat és döntéseket.

A kvalitatív megközelítés tehát lehetővé tette, hogy a kutatás a számok mögé nézzen, és feltárja a vámhatások emberi, szervezeti és működési oldalát is. Ez a módszertani kiegészítés hozzájárult ahhoz, hogy a vizsgálat átfogóbb képet adjon a vám és az ellátási lánc kapcsolatáról

A kutatás kvantitatív részének célja az volt, hogy a vámeljárások hatását mérhető formában vizsgáljam, különös tekintettel a vállalat export- és importtevékenységére, valamint az ezekhez kapcsolódó folyamatokra és költségekre. A vizsgálat alapját a Neopac Hungary Kft. belső dokumentumai, fuvarnyilvántartásai és pénzügyi kimutatásai képezték, amelyek segítségével feltárhatóvá vált, hogyan jelennek meg a vámtevékenységek a vállalat működésében.

A kutatás első lépéseként dokumentumelemzést végeztem, amely során a belső adatforrások, például export- és importlisták, vámkezelési nyilvántartások, költségkimutatások és KPI-jelentések – rendszerezése és feldolgozása történt. A dokumentumelemzés, mint kutatási módszer, lehetőséget ad arra, hogy a meglévő szervezeti anyagokból strukturált, értelmezhető

és összehasonlítható információkat nyerjük ki, amelyek a további elemzések megalapozását szolgálják (Kovács, 2020).

A feldolgozás során az adatok tisztítása, kategorizálása és újra strukturálása is szükséges volt, mivel a vállalat különböző forrásokból származó nyilvántartásai eltérő formátumban és részletezettséggel álltak rendelkezésre. A folyamat során kialakított mutatók – például az export- és importfuvarok aránya, a vámeljáráások megoszlása vagy a vámköltések időbeli változása – lehetővé tették az egyes időszakok összehasonlítását, valamint a trendek és összefüggések azonosítását.

A kvantitatív elemzés így nem pusztán statisztikai számításokat jelentett, hanem a dokumentumokból származó információk tartalmi értékelését is. A módszer előnye, hogy valós vállalati adatokon alapul, és közvetlenül bemutatja, hogyan befolyásolják a vámeljáráások a vállalat logisztikai és pénzügyi folyamatait. Ez a megközelítés segített abban, hogy a vizsgálat során a számadatok mögötti folyamatokat és hatásokat is azonosítani lehessen (Kovács, 2020).

3. EREDMÉNYKIMUTATÁS

3. 1. Mélyinterjú a vállalat vámügyintézőivel

A kutatásom részeként mélyinterjút készítettem a Neopac Hungary Kft.-nél dolgozó vámügyintézőkkel. Összesen három interjú készült, amelyek célja az volt, hogy részletes képet kapjak a vállalat vámeljárásainak gyakorlatáról, valamint azokról a kihívásokról, amelyekkel a mindennapok során szembesülnek a szakemberek.

Első interjúalanyom Csiziné Nagy Kornélia, aki 2004 óta dolgozik vámügyintézőként, és 2018 január óta tagja a Neopac Hungary Kft. csapatának. Jelenleg a Supply Chain Management fuvarszervező és vámügyintéző csoportjának a szakmai és csoport vezetője. Második interjúalanyom Juhász Judit, aki szintén 2004 óta dolgozik vámügyintézőként és 2018 november óta erősíti a vállalatot. A harmadik interjúalanyom Szuhogyi Erika, aki 2012 óta tevékenykedik vámügyintézőként, és 2025 februárjában csatlakozott a vállalathoz.

Szakmai tapasztalatuk, tudásuk és a Neopac Hungary Kft.-nél betöltött szerepük révén értékes betekintést nyújtottak a vállalat vámfolyamatainak működésébe, valamint segítenek megérteni, hogyan zajlik a mindennapi vámügyintézés a gyakorlatban, milyen nehézségekkel találkoznak a szakemberek, és milyen fejlesztési lehetőségeket látnak a jövőben.

Az első kérdés során arra voltam kíváncsi, hogyan zajlik egy tipikus vámeljárás a vállalatnál, illetve mely eljárások fordulnak elő leggyakrabban. Az interjúalanyok válaszai teljesen egybehangzóak voltak: a Neopac Hungary Kft.-nél mindössze két vámeljárást alkalmaznak rendszeresen. Az áru külső árutovábbítással (T1) érkezik meg a Neopac Hungary Kft. területére. Ezekután pedig export esetében a végleges kivitel, importnál pedig a szabad forgalomba bocsátást használják.

Arra a kérdésre, hogy miért nem használnak más vámeljárásokat, azt a választ kaptam, hogy egyrészt a szükséges feltételek és engedélyek hiányoznak hozzá. Példaként említették, hogy egy javításra kiküldött alkatrész esetén elegendő lenne az ideiglenes kivitel is, de a vállalat jelenlegi engedélyei és rendszerei ezt nem teszik lehetővé. Más típusú eljárás alkalmazása – például az

aktív feldolgozás – nem lenne célszerű, mivel a beérkező félkész tubusok beépülő anyagai nem képeznek olyan szerves részt a végtermékben, amely indokolná ennek az eljárásnak a használatát, illetve a preferenciális származás miatt egyébként is vámmentes a szabadforgalomba bocsátás, így ezért nem is lenne költségcsökkentő tényező sem.

Az interjúk alapján az import- és exporteljárások folyamatát az 1. táblázat mutatja be:

1. táblázat: Az import és export vám eljárás bemutatása

IMPORT – szabad forgalomba bocsátás	EXPORT – végleges kivitel
Az importőr számlát állít ki az árurol, megfelelő dokumentumokkal útnak indítja azt	A késztermék kivezetésre kerül a készletről.
Az áru árutovábbítással érkezik meg a határtól a Neopac telephelyére.	Elkészül a szállítólevél, számla, valamint a jogszabályban előírt származást igazoló okmány (ez Svájc esetében EUR1, az Egyesült Királyság esetében REX)
A kapott dokumentumok és fuvardíjsegédlet alapján a vámrendszerben megtörténik az érkeztetés.	Bekérik a további szükséges adatokat: az EU-ból való kiléptetés helyét és a szállítóeszköz rendszámát
A vámhatóság felszabadítja az árut.	A vámrendszerben rögzítik az adatokat.
Megkezdik a vámkezelést, amelyre a meglévő engedélyeik alapján 2 napjuk van.	A vámprogram és a vámhatóság között van egy külső kommunikációs csatorna, melyben az automatikus elektronikus üzenetváltások során elkészül a kivittelt kísérő okmány.
A vámkezelés befejeződik, az áru szabad forgalom kerül, és innentől kezdve bevonható a termelésbe.	A sofőr megkapja a szükséges dokumentumokat: számla, szállítólevél, kivittelt kísérő okmányt, származást igazoló dokumentum.

Forrás: saját szerkesztés, 2025

A kérdések megválaszolása rávilágított arra, hogy ugyan nincs sok vámkezelési folyamat, de azok teljes mértékben megfelelnek a Neopac által képviselt üzleti céloknak, valamint a mindenkori jogszabályoknak. Továbbá megtudtam milyen engedélyekkel rendelkezik a vállalat: engedélyezett címzett, átmeneti megőrzési raktárengedély, összekeszességi engedély – mindezek egymásra épülnek. Jelenleg átmeneti megőrzés alatt 2 munkanapig tarthatják az árut, ezen belül mindig vámkezelésre kerül.

A következő kérdés arra vonatkozott, hogy milyen kihívásokkal jár a vámkezelés a mindennapokban. Az interjúalanyok válaszai három fő terület köré csoportosíthatók, amelyek részben fedték is egymást: a társosztályokkal való együttműködés nehézségei, az időkorlátok, valamint a szoftverek és rendszerek hiányosságai.

A társosztályok tudása sokszor hiányos a vámjogi helyzettel és a vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatban. Emiatt előfordul, hogy nem minden szükséges információ jut el időben a vámügyintézőkhöz, ami akadozó vámfolyamatokat eredményezhet. Egyikük javaslatként felvetette, hogy belső tréningek vagy workshopok szervezése segíthetne: ezek során a kollégák jobban megismernék egymás munkáját, a házon belüli standardokat, valamint a jogszabályi előírásokat, és azok megszegésének lehetséges következményeit.

A másik jelentős tényező az idő szűkössége. Vannak olyan vámeljárások, amelyeket nem tudnak teljes egészében elektronikusan elintézni, így személyesen be kell menniük a vámhivatalba. Ez egyrészt munkaidőt vesz fel, másrészt igazodniuk kell a vámhatóság nyitvatartási és ügyfélfogadási idejéhez. A folyamatban sok szereplő vesz részt, ami szervezési szempontból is plusz kihívást jelent.

Technikai oldalról is adódhatnak problémák. A korábban használt vámszoftverben gyakran jelentkeztek technikai hibák, ám az új rendszer bevezetésével ezek nagyrészt sikerült kiküszöbölni. A vámhatóság részéről ugyanakkor előfordulhatnak rendszerhibák vagy üzemszünetek, amelyek szintén fennakadásokat okozhatnak, és emiatt kockázati tényezőt jelenthetnek a vámeljárások során.

A mindennapi kihívások áttekintése után a következő kérdés arra irányult, hogy előfordul-e késés a szállítmányok vámellenőrzése miatt, és ha igen, ez mennyire befolyásolja a folyamatokat. A válaszok alapján a vámellenőrzések miatt csak nagyon ritkán fordulnak elő fennakadások. Előfordulhatnak szűrőpróba szerű vizsgálatok, de ezek jellemzően nem okoznak csúszást, legfeljebb egy-két órát, maximum fél napot, amely ritkán hátráltatja a gyártást. Az elmúlt időszakban mindössze két importeset történt, amikor Budapesten egy közvetett vámkezeléses csomagnál volt kisebb késedelem, illetve nemrégiben a Neopac telephelyére érkeztek ki a Hatóság munkatársai import áruvizsgálatot, valamint a helyes áruosztályozási

gyakorlat ellenőrzése céljából megvizsgálni az import árut, de mindkét folyamat gyorsan lezárásra került.

Korábban inkább a vámkezelési folyamat maga okozott problémát. A svájci anyacégtől érkező kupakok és félkész termékek régebben helyben kerültek szabadforgalomba bocsátásra, és csak azt követően lehetett őket felhasználni. Ha mindez péntek délutánra csúszott, előfordult, hogy a szállítmány egész hétvégén a telephelyen állt vámkezelés nélkül, így nem volt bevonható a termelésbe. Ezen úgy változtattak, hogy ma már a szállítmányokat a határon szabadforgalomba helyezik, így a vállalathoz vámkezelt állapotban érkeznek, ami jelentősen felgyorsította a folyamatot, és megszüntette az ebből adódó fennakadásokat.

A következő kérdésem arra irányult, hogy milyen előnye származik a cégnek a preferenciális származási igazolásokból, különös tekintettel például a Svájc felől érkező importokra. Az interjúalanyok egybehangozóan kiemelték, hogy a preferenciális származás igazolása jelentős előnyt biztosít a vállalat számára. Ha a származó ország és az Európai Unió között szabadkereskedelmi megállapodás van, és az exportőr igazolja, hogy az áru preferenciális származású, akkor az importőr kedvezményes, sok esetben nulla százalékos vámtétellel hozhatja be az árut. Ennek köszönhetően a svájci anyacégtől, és két beszállítótól, akik igazolni tudják a svájci származást, érkező szállítmányok vámmentesen érkehetnek Magyarországra, ami jelentős költségmegtakarítást eredményez a vállalatnak. A legnagyobb előny tehát az, hogy az alapanyagok érdemben olcsóbban kerülnek be a gyártásba, így számottevő vámköltséget takarít meg a cég. Az export oldaláról megközelítve az interjúalanyok hozzátették, hogy a preferenciális származás igazolása közvetlen vámmegtakarítást elsősorban a külföldi vevőknél jelent. A Neopac számára a legnagyobb előny a versenyképességben mutatkozik meg: a vevők olcsóbban juthatnak áruhoz, jobb feltételekkel tudják tovább értékesíteni a termékeket, így szívesebben választják a céget beszállítónak. Ez hozzájárul ahhoz, hogy javuljanak a piaci pozícióik, és stabilabb, hosszú távú partnerkapcsolatok alakuljanak ki.

A következő kérdésem arra vonatkozott, hogy a vállalat rendelkezik-e AEO-státusszal, és ha igen, milyen előnyöket jelent ez a gyakorlatban. Az interjú során kiderült, hogy a cég 2023 novemberében megszerezte az AEO C tanúsítványt. Ez egy olyan minősítés, amelyet a vámhatóság azoknak a vállalatoknak ad, amelyek megbízható partnerként, jogkövető módon

működnek, és ennek megfelelően kedvezőbb elbírálásban részesülnek. Az AEO-státusz megszerzése rendszeres felülvizsgálattal jár, ugyanakkor számos előnyt is biztosít: csökkenti az ellenőrzések számát, gyorsabbá és gördülékenyebbé teszi a vámeljáráásokat, valamint a hatóságoknál is előrébb sorolják az ilyen vállalatoknál.

Az AEO-minősítés közvetetten a partnerkapcsolatokban is fontos szerepet játszik. Volt olyan üzleti partner, aki kifejezetten rákérdezett, hogy a Neopac Hungary Kft. rendelkezik-e ezzel a státusszal, számára ugyanis ez a megbízhatóság egyik legfontosabb jele.

Az AEO- státusz további előnye, hogy sok vámengedély megszerzésének előfeltétele, illetve számos esetben könnyíti a kérelmek elbírálását. Ha új engedélyt igényel a cég, a vámhatóság már jól ismeri az adatait és működését, ezért nem kell minden követelményt újra bizonyítani. Jelenleg például az engedélyezett exportóri engedély megszerzésén dolgoznak a vámügyintézők. Ehhez szükséges a vállalati rendszerekben létrehozni olyan riportokat és nyilvántartásokat, amelyek bizonyítani tudják a származási szabályoknak való megfelelést. Az engedély birtokában a vállalat számlanyilatkozatot állíthat ki, amely számos esetben kiváltaná az EUR1 igazolást, így nem kellene minden alkalommal a vámhivatalhoz fordulni. Ez időt és költséget és adminisztrációt takarít meg, gyorsítva a folyamatokat.

A következő kérdésben arra kerestem a választ, hogy hogyan hatnak az uniós vámjogi változások a mindennapi működésre, milyen forrásokból tájékozódnak ezekről a vállalatnál. Az interjúalanyok elmondása alapján közvetlen értesítést a változásokról általában nem kapnak, több forrásból gyűjtik össze az információkat. A vállalat tagja a Vámsovetségnek, amely rendszeresen küld értesítéseket és frissítéseket a jogszabályi változásokról, Emellett szakmai folyóirat is érkezik hozzájuk, amelyben szintén hasznos információk is találhatóak, bár a mindennapi munkaterhelés mellett ritkán jut idő annak teljeskörű átolvasására. A régens vámprogram fejlesztői is folyamatosan tájékoztatják a felhasználókat: frissítéseket és oktatásokat küldenek, ha olyan változás történik, ami a program működését érinti.

A tájékozódás tehát sokszor ad hoc jellegű, egy-egy konkrét ügghöz kapcsolódva történik, ugyanakkor a főbb változásokról a Vámsovetségen keresztül mindenképp értesülnek. A tapasztalatok szerint különösen évváltáskor érdemes figyelni a változásokat, hiszen ekkor módosul a legtöbb jogszabály. Figyelemmel kísérik a kereskedelmi háborús helyzetet is, viszont

kiemelték, hogy a Neopac árukörét ezek a változások közvetlenül nem érintették. Az interjú alatt az is elhangzott, hogy a cég vámügyintézői naprakészségüket akkreditált fórumok és továbbképzések révén is biztosítják. Kornélia és Judit elvégezték a hatósági képzést, kiváltották a vámügynöki igazolványt, amelyhez évente kötelező kreditpontokat kell szerezni, így folyamatos szakmai képzésen vesznek részt.

A következő kérdés arra irányult, hogy milyen fejlesztési lehetőségeket látnak a vámeljáráások digitalizációjában, és mennyire elégedettek a jelenleg használt rendszerekkel.

Az interjúból kiderült, hogy a digitalizáció folyamatosan fejlődik, mind uniós, mind hazai szinten, de vannak még hiányosságok.

A válaszokban megoszlott a vélemény a jelenleg használt vámprogramról. Volt, aki kiemelte, hogy alapvetően elégedett a szoftverrel, hatékonyan működik, jól támogatja a munkát, számos fejlesztést tartalmaz, például közvetlen kapcsolatot a TARIC rendszerrel, amelynek köszönhetően a kiegészítő kódok és adatok azonnal elérhetőek. Ugyanakkor bonyolult a használata, túlzottan kódokra épül, fejlesztésként örülnének, ha a kódok mellé magyarázat is társulna, így az új dolgoknál nem kellene külön keresgélni a jelentéseket.

Többen említették, hogy előfordulhat olyan, hogy egy régebbi szállítmány a rendszerben még mindig nincs kiléptetve, holott elvileg meg kellett érkeznie a vevőhöz, és nem mindig egyértelmű, hogy ez tényleges hiányosság-e, vagy csak egy adminisztratív mulasztás, például egy elmaradt gombnyomás. A korábbi vámszoftver figyelmeztetett az ilyen esetekre, így a hiányzó igazolásokat manuálisan rendezni lehetett a vámhivatallal. Az új rendszerben ez kevésbé egyértelmű, ami bizonytalanságot okoz. Fejlesztendőként jegyezték meg a módosítások lehetőségét: egy hibás adat rögzítése esetén, nincs lehetőség a javításra, pedig ezzel pontosabb információk áramolhatnának a hatóságok felé. Az új program sokkal inkább kötött, mint az elődje.

Egyébként a digitalizációval alapvetően meg vannak elégedve, amit kiemeltek előre lépésként, az az elfogadott exportóri engedély megszerzése, ezzel ugyanis teljesen elektronikusan történhetne már minden szokásos vámügyintézési folyamat a vállalatnál. Ez időt, költséget takarítana meg, és illeszkedve ahhoz a törekvéshez, hogy a folyamatok minél inkább digitális úton zajljanak. A korábban megszerzett elfogadott címzett engedély megszerzésével is

egyszerűsítették a folyamataikat, ugyanis előtte az import vámkezelések is igényelték a személyes jelenlétet a vámhatóságoknál.

Végül uniós szinten is látnak fejlesztési igényt: bár Magyarország tagja az EU-nak, a hazai vámrendszer zárt, kizárólag a magyar jogszabályoknak felel meg. Az interjúalanyok szerint sok adminisztrációt egyszerűsítene, ha legalább rálátnának a többi tagország alapvető szabályaira, vagy ha lennének átláthatóbb kapcsolódási pontok az uniós vámrendszerekkel.

A következő kérdésben arra kerestem választ, hogy hogyan lehetne javítani a vámkezelés hatékonyságát a cégnél. Az interjúalanyok egyetértettek abban, hogy a hatékonyság növelésének a kulcsa részben a társosztályok bevonásában rejlik. Fontos lenne, hogy alapvető szinten tisztában legyenek a vámszabályokkal, és a vámkezelés prioritást élvez. Szeretnék, ha a kollegák tudatosabban biztosíták az időben szükséges adatokat, mert ennek hiánya fennakadásokat okozhat. Tehát céges szinten a belső átfutási idők gyorsítása jelentené a legnagyobb előrelépést. Gyorsabb szállítólevél készítés, gördülékenyebb számlázás. A vámhivatal nyitvatartási ideje ugyan korlátot jelent, de megfelelő engedélyek birtokában ez a mozgástér bővíthető lenne, viszont ehhez további erőforrásokra is szükség lenne.

Az interjúk során mindannyian kiemelték, hogy a legnagyobb hatékonyságnövelő tényező az elfogadott exportőri engedély megszerzése lenne.

A következő kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy az interjúalanyok milyen nemzetközi vámtrendeket látnak, amelyek hatással lehetnek a Neopac működésére. A válaszok alapján jelenleg a legnagyobb kockázatot a kereskedelmi háborúk és a háborús helyzetből fakadó szankciók jelentik. Folyamatosan érkeznek hírek és értesítések új szabályokról, illetve korlátozásokról, amelyek akár egyik napról a másikra változtathatják meg a működési feltételeket. Az orosz–ukrán háború megmutatta, hogy váratlanul is születhetnek komoly intézkedések, és bár ezek eddig közvetlenül nem érintették a vállalatot, bármikor bekövetkezhet újabb változás.

Többen kiemelték, hogy különösen az amerikai jogszabályváltozások lehetnek meghatározóak a jövőben. Jelenleg ugyan a műanyag tubusokat nem érintik kedvezőtlen vámterhek, de ha az

USA a jövőben szigorítaná a behozatali vagy kiviteli szabályokat, az érzékenyen érinthetné a céget. Bár a Neopac Hungary Kft.-nek viszonylag kevés amerikai partnere van, ezek nem kis mennyiségeket rendelnek, így egy esetleges vámteher emelés komoly hatással lehetne az üzletmenetre. Ilyen esetben várhatóan az amerikai leányvállalat szolgálná ki a vevőket, ami biztosítaná az ellátást, de a debreceni gyártás volumene visszaeshetne.

A nemzetközi trendek között a globális politikai viszonyok alakulását tartják a legmeghatározóbbnak. Kína és az Egyesült Államok kapcsolatát nehéz kiszámítani, és minden új szabályozás, amelyet ezek a nagyhatalmak bevezetnek, közvetett módon Európára is hatással lehet. Az interjúalanyok szerint Európán belül nem várhatók jelentős változások, ugyanakkor a tengerentúlról érkező intézkedések mindenképp kihívást jelenthetnek.

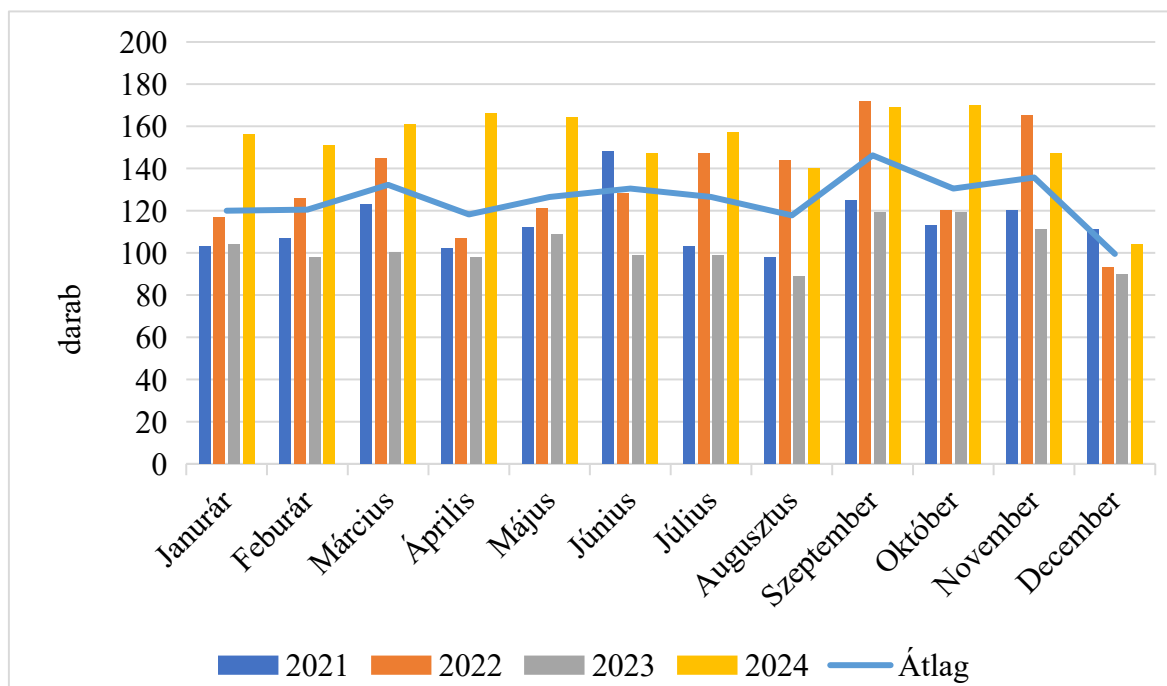
A záró kérdés arra vonatkozott, hogy melyek lesznek a legnagyobb kihívások a vámügyintézés területén a következő években. Az interjúalanyok válaszaiból jól látszik, hogy bár más szempontokból közelítették meg a kérdést, a kihívások sok tekintetben összefonódnak. Az egyik hangsúlyos nézőpont a jogszabályi és nemzetközi környezet kiszámíthatatlanságát emelte ki. A folyamatos jogszabályváltozások és a nemzetközi politikai helyzet alakulása, például a kereskedelmi háborúk, szankciók, komoly bizonytalansági tényezőt jelentenek. A digitalizáció előrehaladtával pedig egyre nagyobb hangsúlyt kap az adatok pontos és szabályszerű kezelése. Ha minden előírásnak megfelelően zajlik, nincs ok aggodalomra az ellenőrzések miatt, ugyanakkor ehhez folyamatos figyelem és alkalmazkodás szükséges.

Másik interjúalany a gyakorlati-operatív folyamatokban látja a legnagyobb kihívást. Kiemelte, hogy a kiscsomagos küldemények közvetett vámkezelése az egyik legsérülékenyebb terület, mivel sok hiba fordul elő (például darabszám, érték vagy vámtarifaszám eltérés). Még ha a vámkezelést más végzi is, a felelősség végső soron a cégnél marad. Egyes futárszolgálatoknál különösen sok utólagos módosításra van szükség, ami többlet terhet ró a vámügyintézőkre. Emellett új kihívásként emelte ki a soron következő beruházások miatt az új gépek beérkezéseit: ezekhez az engedélyek bővítése és módosítása szükséges. Jelenleg az engedélymódosítások és új kérelmek párhuzamos intézése az egyik legnagyobb prioritás.

A harmadik megközelítés a vállalati szemléletmódra helyezte a hangsúlyt. Az interjúalany szerint sokan még mindig „szükséges rosszként” tekintenek a vámra: teherként élik meg, ahelyett, hogy értéként tekintenének rá. Pedig a vám nem csupán szabályozás, hanem a gazdaság védelmének eszköze is. Megakadályozza a dömpingáruk beáramlását, támogatja a hazai gyártókat és a tisztességes piaci versenyt. A jövő egyik legnagyobb kihívása ezért az, hogy ez a szemlélet átalakuljon, és a társosztályok, valamint a partnerek is felismerjék a vám valódi szerepét és jelentőségét.

3.2. A vám szerepe és hatása a vállalatra számokban

A Neopac Hungary Kft. heti rendszerességgel indít végleges kivitel vámeljárással tubusokat harmadik országokba, illetve helyez szabadforgalomba harmadik országból érkező alapanyagokat, első körben műanyagkupakokat. Az ehhez kapcsolódó folyamatokat szeretném a diplomadolgozat eredménykimutatás részében bemutatni, milyen megtakarításokkal járhatnak a különböző szabadkereskedelmi megállapodások, milyen adminisztrációs folyamatokkal jár, illetve az egész folyamat mennyivel telik több időbe, egy nem harmadik országból érkező áruhoz képest.



1. ábra: A Neopac Hungary Kft. fuvarjai 2021-2024 között

Forrás: saját szerkesztés, 2025

A 2021-2024 közötti időszak kifelé irányuló fuvarjainak havi bontású adatai jól mutatják vállalat exporttevékenységének szezonális sajátosságait, ezt az 1. ábra szemlélteti. Az éves átlag alapján havonta körülbelül 125 fuvar indult, viszont az egyes évek és egyes hónapok között jelentős különbségek figyelhetők meg.

2021-es év volt a legkiegyensúlyozottabb év, bár a január viszonylag alacsony értékkel indult, júniusra emelkedtek az értékek, és a júniusi hónap volt a legerősebb ebben az évben. Az év viszont összességében a vizsgált időszak legalacsonyabb mennyiségeit mutatta, összesen 1365 export fuvar, így átlag alatt teljesített, és inkább lefelé húzta a négyéves átlagértéket.

2022 már érezhető növekedést hozott, az év eleji hónapok rendre átlag felett alakultak, és a nyári időszakban is magas értékek jelentek meg, például júliusban 147 fuvar. Az év legerősebb hónapja november volt 165 fuvarral, ami közel 30 fuvarral haladta meg az átlagot. Ez az év stabil növekedést mutatott, és jelentős mértékben hozzájárult az átlag felhúzásához.

2023 év viszont újabb visszaesést mutatott: az év minden hónapjában átlag alatt teljesített. Például februárban. áprilisban csak 98-98 fuvar volt, augusztusban pedig mindössze 89 fuvar indult, ami az egész vizsgált időszak legalacsonyabb havi értéke lett. Az éves fuvarszám 1235, amely több, mint 300 fuvarral kevesebb, mint 2022-ben és közel 600-zal kevesebb, mint 2024-ben. Ez az év egyértelműen lefelé torzította a négyéves átlagot.

2024 jelentette a csúcspontot, a legtöbb hónapban messze meghaladta az átlagot. Január például 156 indult, szemben a 125-ös átlaggal, májusban 164, szeptemberben 169, októberben 170 fuvar, ami az egész időszak legkiemelkedőbb értéke. Az éves összesen 1832 fuvar, amely közel 50%-kal haladta meg a 2021-es értéket, egyértelműen a húzóereje a vizsgált időszaknak.

Az adatokból jól kirajzolódik a szezonális ingadozás. Az év eleje mérsékelt terhelést mutat, január és február átlagosan 120–121 fuvarral indult, amely közel az éves átlag szintjén van. Március és június között emelkedés figyelhető meg: ebben az időszakban a havi értékek átlagosan 130 körül mozogtak, májusban pedig 126,5 fuvarral a teljes időszak egyik legforgalmasabb hónapja volt.

A nyári hónapokban (július–augusztus) a forgalom némileg visszaesett, havi átlagban 117–126 fuvarra, ami az éves átlag alatt maradt. A csúcspont az ősz folyamán jelentkezett: szeptemberben átlagosan 146 fuvar, októberben pedig 130 feletti érték mutatkozott, így ez a periódus tekinthető a legintenzívebb exportidőszaknak. November továbbra is erős, átlagosan

136 fuvarral, míg decemberben jelentős visszaesés tapasztalható, alig 100 fuvarral, amely a legalacsonyabb havi átlag az egész időszakban.

Az éves adatok azt mutatják, hogy 2024 volt a húzóerő, míg 2023 a leggyengébb teljesítményt nyújtotta. A havi bontás alapján az év legnagyobb exportterhelése rendszerint tavasszal és ősszel jelentkezik, míg a nyár közepén és decemberben alacsonyabb értékek figyelhetők meg. Ezek a tendenciák világosan jelzik, hogy a logisztikai részlegnek rugalmas kapacitásgazdálkodásra van szüksége, hiszen a fuvarok száma év közben jelentősen ingadozik.

Az alábbi 2. táblázatban jól látszanak az elmúlt évek adatai, miszerint a vámjeljárások aránya nagyjából 19-28% között mozgott, vagyis minden negyedik-ötödik fuvar vámkezelést igényelt. Ez azt jelenti, hogy a vámcsoport folyamatosan kapott feladatot, hiszen a forgalom jelentős része ugyan vámmentes volt, de a vámköteles ügyek stabilan jelen voltak, és folyamatos odafigyelést igényeltek.

2. táblázat: A fuvarok megoszlása vámkezelés szerint 2021-2025 között

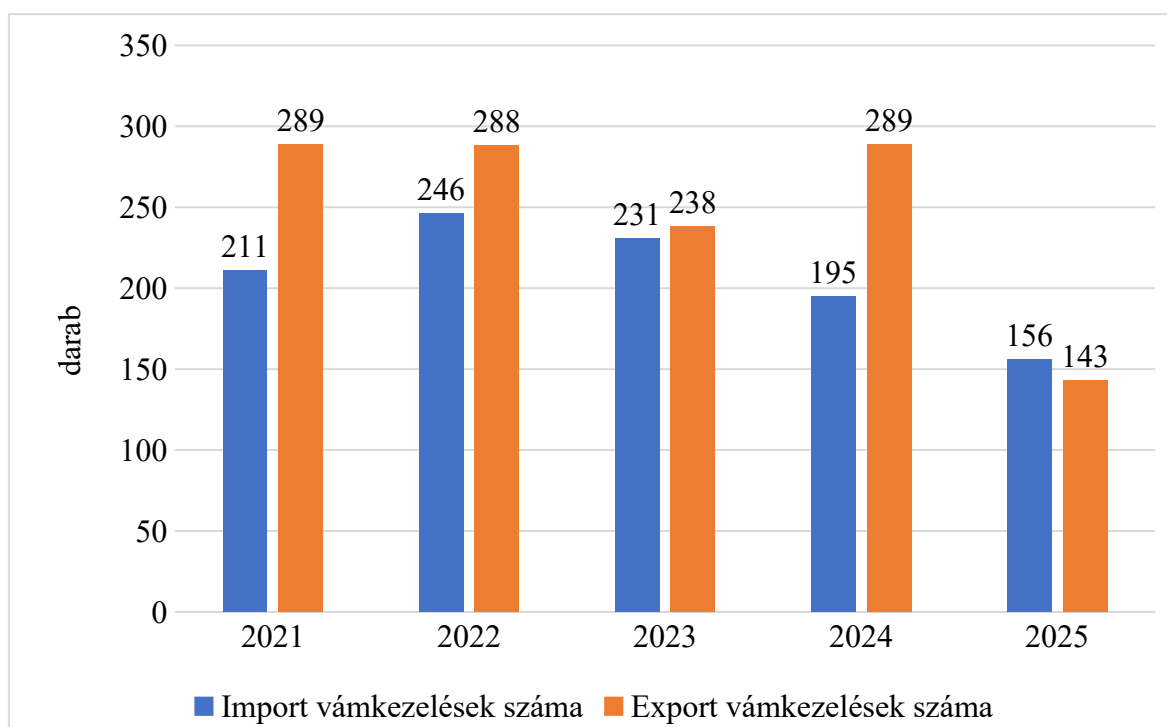
	2021	2022	2023	2024	2025
Export fuvar vámkezelés nélkül	1365	1585	1235	1832	1245
Vámkezeléses fuvarok	500	534	469	484	299
Összes fuvar	1865	2119	1704	2316	1544
Import fuvarok	211	246	231	195	156
Export fuvarok	289	288	238	289	143
Vámkezelések aránya	27%	25%	28%	21%	19%

Forrás: saját szerkesztés, 2025

Érdekes látni az évek közötti eltéréseket. 2023-ban például, amikor a teljes forgalom visszaesett, a vámjeljárások aránya kiugróan magas lett, 28%. Ez azt mutatja, hogy hiába volt kevesebb fuvar, azok között nagyobb súllyal jelentek meg a vámhoz kötött szállítmányok, ami arányaiban több adminisztrációt jelentett. A következő évben viszont rekordmennyiségű fuvar indult, és bár a vámjeljárások száma nem csökkent drasztikusan, arányuk visszaesett 21%. Ez arra utal, hogy a növekedést főként EU-n belüli, vámmentes szállítások adták, így a logisztikai teljesítmény nőtt, de a vámterhelés aránya nem változott érdemben.

A 2025-ös adatok, amik ugyan nem teljes évi adatok, eddig tovább erősítik ezt a tendenciát. Az arány jelenleg 19%, ami arra utal, hogy egyre inkább az EU-s fuvarok dominálnak, és a vámhoz kapcsolódó ügyek aránya mérséklődik, viszont fontos tényező az eddig nem túl kiemelkedő értéknél, hogy a vállalat megváltoztatta egy nagyon fontos export termék palettaméretét, így az már halmozható, és 2 kamionnyi áru fér mér bele egy kamionba, vagyis május óta ezen vámkezelések száma szó szerint feleződött.

Tehát az látszik, hogy a vámeljárások aránya az évek során csökkent, ami a vállalat számára kedvező, hiszen a forgalom bővülése nem járt együtt a vámadminisztráció arányos növekedésével. Ez egyszerre jelent könnyebbséget a vámcsoport számára, és biztosítja, hogy a logisztikai kapacitásokat hatékonyabban lehessen kihasználni. Ugyanakkor a vámeljárások továbbra is jelentős számban fordulnak elő, ami miatt elengedhetetlen a szakmai felkészültség és a vámkedvezményekből származó előnyök kihasználása.



2. ábra: Az import és export vámkezelések megoszlása 2022-2025 között

Forrás: saját szerkesztés, 2025

A 2. ábra a 2021-2025 között lefolytatott vámkezelések számát mutatja import- és export vámkezelések szerinti bontásban. A vizsgált időszakban összesen 1 932 vámkezelés történt,

amelyből 1 039 import és 893 export ügylet volt. Ez alapján az exporteljárások a teljes forgalom 46,2% -át, míg az importeljárások 53,8%-át tették ki.

Éves bontásban jól látszik, hogy 2021-ben az export vámkezelések száma (289) meghaladta az importét (211), így az export aránya 57,8% volt. 2022-ben az export vámkezelések száma (288) szintén meghaladta az importét (246), így az export aránya 53,9%. 2023-ban a két irány közel azonosan alakult (231 import és 238 export), ami kiegyensúlyozott külkereskedelmi forgalmat mutat, az export aránya 50,7%. 2024-ben az export ismét dominált: a 195 import vámkezeléssel szemben 289 export történt, vagyis az export részaránya 59,7% volt (nem változott). A 2025-ös időarányos adatok (156 import és 143 export) mérsékeltebb forgalmat jeleznek, ahol az import aránya 52,2%.

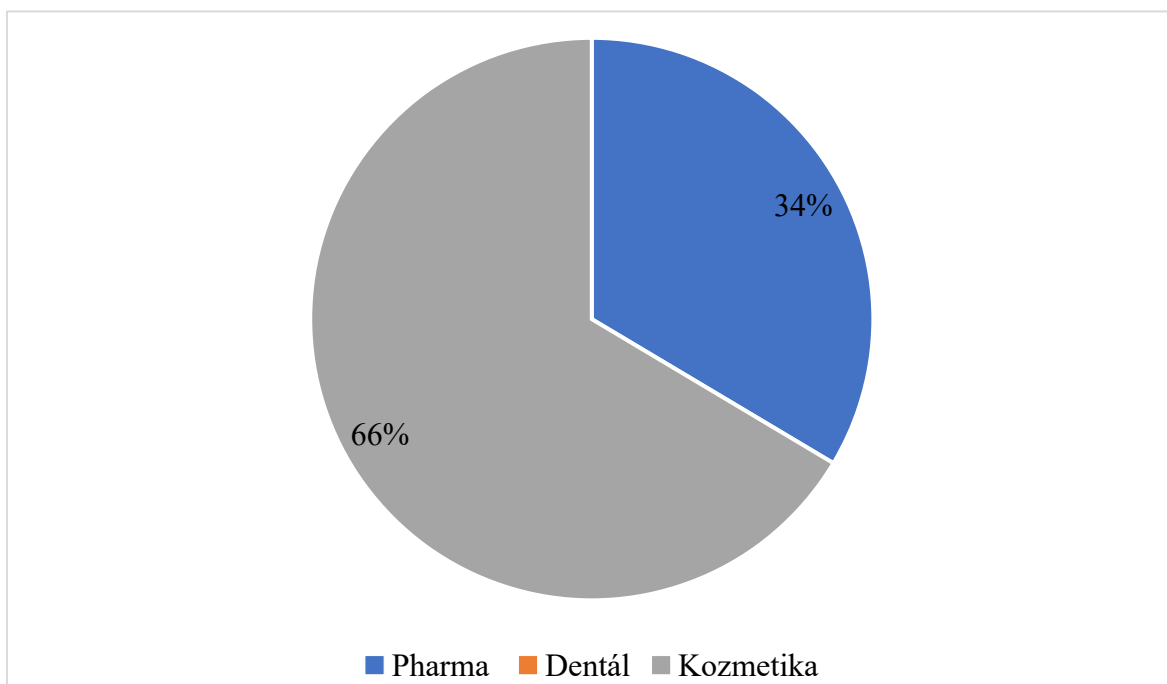
A trendekből kitűnik, hogy a vállalat vámkezelési terhelése évente 400–500 ügylet között mozog, ami havi szinten átlagosan 33–42 vámeljárást jelent, heti szinten 8–10 ügyletet. Ez a mennyiség fokozott odafigyelést igényel, komoly adminisztratív kihívást jelent. Különösen akkor, ha ezek a vámkezelések nem egyenletesen oszlanak meg, ugyanis az import szállítmányok jellemzően péntekenként érkeznek be, az exportügyletek pedig többnyire hétfőn és pénteken indulnak ki, így ezekre a napokra koncentrálódik a vámügyintézés folyamata.

Fontos kiemelni, hogy a 2025-ös adatok nem egy teljes évet fednek le, így a számok időarányosak. Az export és import értékek közötti közel azonos nagyságrend ugyanakkor nem a külkereskedelmi forgalom visszaesését jelenti, hanem egy logisztikai változtatás következménye. Az év során ugyanis bevezetésre került, hogy az eddig nem halmozható pharma tubusok már halmozhatók, így egy kamionra a korábbi 33 helyett már 66 paletta fér fel. Ez a módosítás kevesebb autó indulását eredményezte ugyanazon árumennyiség mellett, tehát az exportmennyiség tényleges volumene változatlan maradt, csak a fuvarok száma csökkent, ezzel pedig az export vámügyintézés mennyisége is.

A Neopac Hungary Kft. három fő iparág számára gyárt műanyagtubusokat: a gyógyszeripar (pharma), a fogászati termékek (dentál) és a kozmetikai ipar számára. A tubusgyártás erre a három szegmensre oszlik, melyek mindegyike eltérő piacokra és logisztikai követelményekre épül. A dentál termékek túlnyomó többsége az Európai Unión belül kerül értékesítésre, ezért

ezekhez nem kapcsolódik vámkezelés, mivel a harmadik országba történő kiszállítás ritka. A pharma ágazat termékei elsősorban Svájcba kerülnek kiszállításra, míg a kozmetikai fvarok célországai sokkal szélesebb földrajzi eloszlást mutatnak, így a vám eljárások számát tekintve ez a szegmens is meghatározó szerepet tölt be.

Az alábbi négy ábra (3-6. ábra) az exportfuvarok vámkezelt részenek ágazati megoszlását mutatja be 2021-2024 között, vagyis azt, hogy az egyes években a három fő termékkör milyen arányban jelent meg a vámkezelt exportban. A vizsgált időszakban egyértelműen kirajzolódik a gyógyszeripari szegmens előretörése, valamint a fogászati ágazat lassú, de folyamatos megjelenése a harmadik országok felé irányuló exportban.

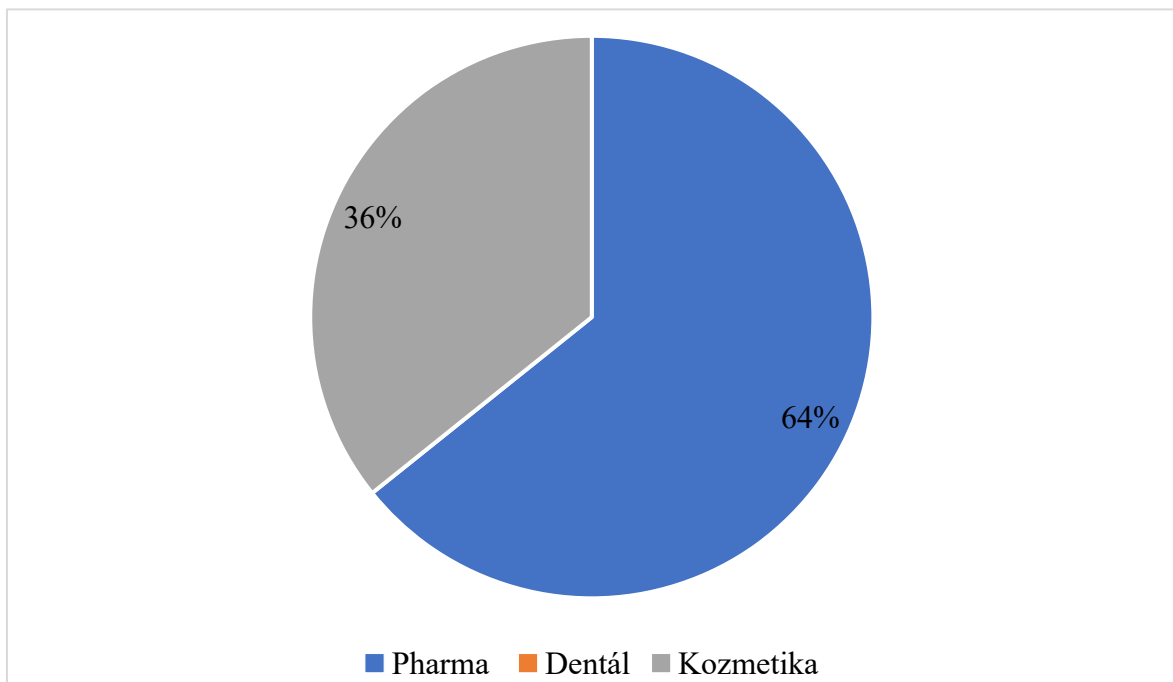


3. ábra: Az export fuvarok megoszlása 2021-ben

Forrás: saját szerkesztés, 2025

2021-ben az exportfuvarok kétharmadát a kozmetikai ágazat tette ki, míg a pharma részaránya 34% volt. A dentál termékek ebben az évben még nem jelentek meg a vámkezelt exportban, mivel a fogászati tubusokat kizárólag Európán belüli partnerek számára gyártották. A vám eljárások túlnyomó része tehát a kozmetikai iparhoz kapcsolódott, amely széles termékkálával, sokféle célpiaccal és gyakoribb kisebb szállítmányokkal jellemezhető. Ez a struktúra a vállalat exporttevékenységének kezdeti diverzifikáltságát mutatja, ahol a

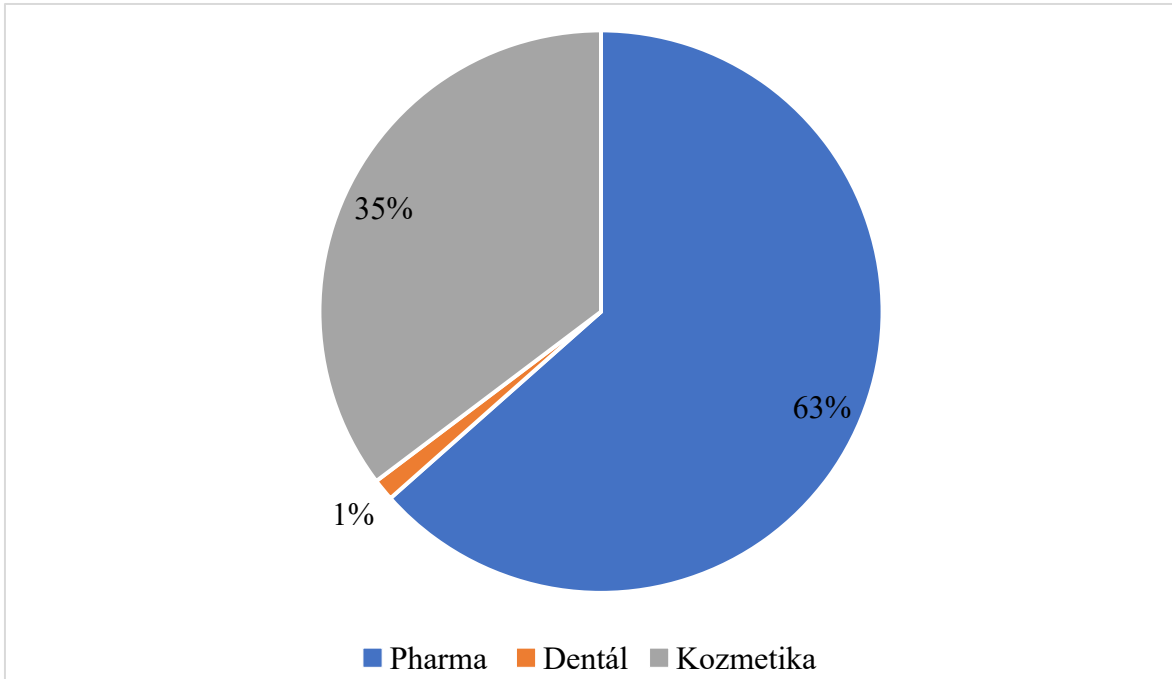
kozmetikai megrendelések dominanciája mellett a gyógyszeripari export még kisebb, de folyamatosan bővülő szegmenst képviselt.



4. ábra: Az export fuvarok megoszlása 2022-ben

Forrás: saját szerkesztés, 2025

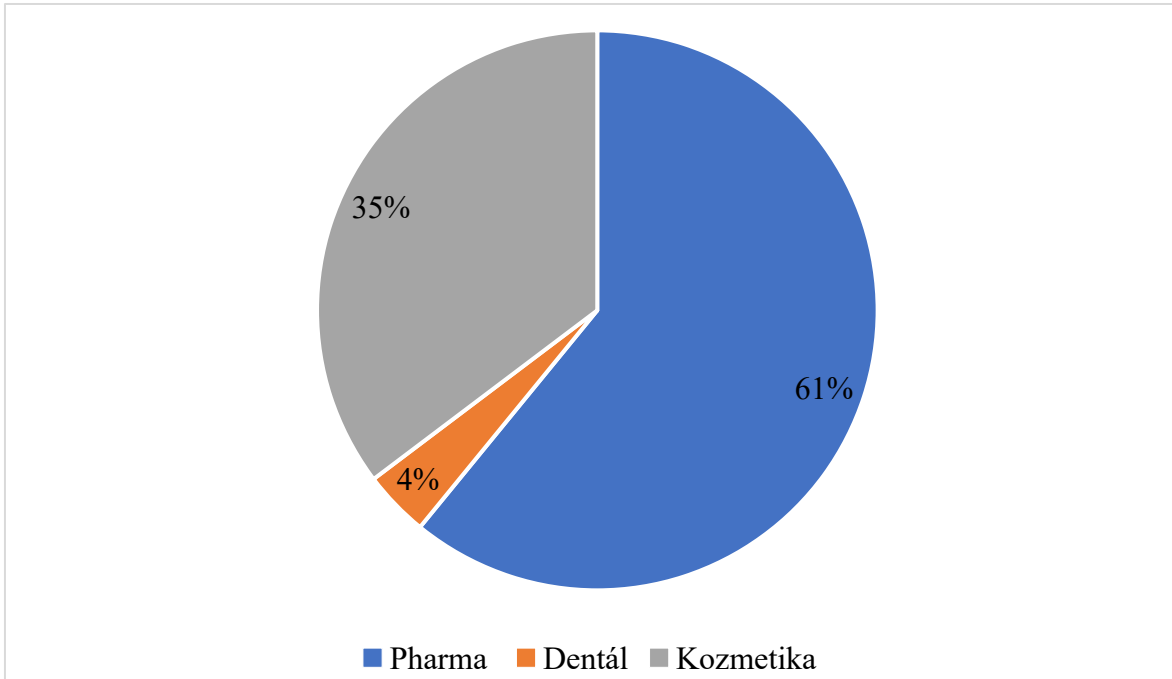
2022-ben már jól látható elmozdulás történt: a pharma termékek aránya 64%-ra nőtt, míg a kozmetikai export 36%-ra csökkent. Ez a változás a gyógyszeripari megrendelések bővülésének, illetve a Svájcba irányuló export stabilizálódásának köszönhető. A gyógyszeripari termékek iránti kereslet növekedése a vállalat számára kiszámíthatóbb, hosszú távú exportfolyamatokat eredményezett, ami egyúttal a vám eljárások szempontjából is kedvező, mivel ezek a szállítmányok jellemzően nagyobb értékűek és egységesebb dokumentációt igényelnek. A dentál ágazat ebben az évben továbbra sem jelenik meg a vámkezelt exportban.



5. ábra: Az export fuvarok megoszlása 2023-ban

Forrás: saját szerkesztés, 2025

2023-ban a megoszlás hasonlóan alakult, de fontos változás, hogy a dentál szegmens immár megjelent a vámkezelt exportban – igaz, egyelőre mindössze 1%-os aránnyal. Ez az új elem arra utal, hogy a vállalat fogászati partnerei megkezdték a harmadik országos piacokra való belépést, ami új logisztikai és vámeljárási kihívásokat hozott magával. A pharma és kozmetikai termékek aránya nagyjából változatlan maradt (64% és 35%), ami a stabil, kiegyensúlyozott exporttevékenység jele. Ebben az évben tehát már három ágazat is megjelent a vámkezelt exportban, de a gyógyszeripari szállítások továbbra is meghatározóak maradtak.



6. ábra: Az export fuvarok megoszlása 2024-ban

Forrás: saját szerkesztés, 2025

2024-ben a trendek finom eltolódása figyelhető meg: a pharma termékek aránya kissé csökkent (61%), míg a dentál részarány 4%-ra nőtt, ami a fogászati exporttevékenység bővülését jelzi. A kozmetikai ágazat továbbra is 35%-on stabilizálódott, ami tükrözi a vállalat sokszínű partneri körét és a nemzetközi piacokon való jelenlétét. A dentáltermékek részarányának növekedése annak köszönhető, hogy a Neopac Hungary Kft. néhány fogászati partnerén keresztül megkezdte a dél-amerikai piacok, elsősorban Brazília ellátását. Ezek a fuvarok már vámkezelést igényelnek, így a szegmens szerepe a vámeljáráások között is egyre hangsúlyosabbá vált.

A négyéves időszak jól mutatja, hogy a Neopac Hungary Kft. exporttevékenysége az egyszerűbb, széles körű kozmetikai exporttól fokozatosan eltolódott a magasabb hozzáadott értékű, gyógyszeripari szállítások irányába. A dentál szegmens megjelenése pedig azt jelzi, hogy a vállalat új, vámkezelést igénylő piacokat is sikerrel nyitott meg. A gyógyszeripari termékek vámkezelt exportban betöltött meghatározó szerepe a vállalat stabilitását és piaci érettségét is kifejezi, hiszen ezek a fuvarok jellemzően preferenciális vámkedvezményekkel, szigorú minőségi előírásokkal és megbízható logisztikai háttérrel valósulnak meg.

Az alábbi példa a Neopac Hungary Kft. által használt fuvar- és vám költség-segédletből származik, amelyet az importügyletek kalkulációjához alkalmaznak. A táblázat logikája jól mutatja, hogyan épül fel az áruértékből a statisztikai érték, majd hogyan alakul ki a vámteher és az ÁFA-alap. A segédlet egyben nagyban megkönnyíti és lerövidíti a vám eljárások előkészítését is: a vámügyintéző munkatársak nem kell minden esetben külön-külön elvégezniük a részletes számításokat, hiszen a táblázatba beépített képleteknek köszönhetően pillanatok alatt rendelkezésre állnak a pontos adatok. Ez nem csak időt takarít meg, hanem csökkenti a hibázás lehetőségét is, így a vámkezelési folyamat egyszerűbbé és átláthatóbbá válik.

A példában szereplő áruérték 12 278,12 CHF, amelyet a vámárfolyam segítségével kell forintra átszámítani, a vizsgált időszakban alkalmazott árfolyam 1 CHF = 416,89 HUF, így az áruérték vámcélú forintosított összege:

$$12\ 278,12 \times 416,89 = 5\ 118\ 625\ \text{HUF}$$

A táblázat tartalmazza a szállításhoz kapcsolódó fuvardíjat és expedíciós költséget is, euróban megadva. A fuvardíj 990 EUR, a expedíciós költség pedig 90 EUR. Ezek átszámításához szintén vámárfolyamot kell alapul venni, amely ebben az esetben 1 EUR = 399,23 HUF:

$$990\ \text{EUR} \times 399,23\ \text{HUF} = 395\ 238\ \text{HUF} - \text{fuvardíj}$$

$$90\ \text{EUR} \times 399,23\ \text{HUF} = 35\ 931\ \text{HUF} - \text{expedíciós költség}$$

A fuvardíj megoszlása alapján a külföldi szakasz a teljes fuvardíj 80%-a, a belföldi pedig 20%, amelyhez a expedíciós költség is hozzáadódik. Így a külföldi fuvar összege 316 190 HUF, míg a belföldi fuvar a expedíciós költséggel együttesen 114 978 HUF.

A statisztikai érték a vámérték korrigált változata, amely tartalmazza az áruértéket és a külföldi fuvar költségét. Ennek megfelelően:

$$5\ 118\ 625\ \text{HUF} + 316\ 190 = 5\ 434\ 816\ \text{HUF} - \text{statisztikai érték}$$

A következőkben meghatározzuk a fizetendő vám összegét, ez lesz az A00, a példában szereplő vámtétel 6,5%, ezt a statisztikai érték és a fizetendő vám szorzatából kapjuk meg:

$$5\,434\,816 \text{ HUF} \times 6,5\% = 353\,263 \text{ HUF} - \text{a fizetendő vám értéke}$$

Ez az érték csak abban az esetben merülne fel, ha nem lenne érvényben preferenciális származás, mivel az áru Svájc-ból érkezett, és Svájc és az EU között szabadkereskedelmi megállapodás van, és származási igazolás rendelkezésünkre áll, így a tényleges vámfizetési kötelezettség összege 0 HUF.

Az ÁFA- alapját (B00) a statisztikai értékből, a vám összegéből és a belföldi fuvar költségből tevődik össze:

$$5\,434\,816 \text{ HUF} + 0 \text{ HUF} + 114\,978 \text{ HUF} = 5\,549\,794 \text{ HUF}$$

A Magyarországon alkalmazott 27%-os ÁFA-kulcs alapján a fizetendő import ÁFA összege:

$$5\,549\,794 \text{ HUF} \times 27\% = 1\,498\,444 \text{ HUF}$$

A preferenciális származás tehát kettős megtakarítást eredményez: egyrészt elkerülhető a 353 263 HUF vámteher, másrészt a vámra jutó ÁFA összege (95 381 HUF) is megspórolható. A teljes megtakarítás a példában bemutatott import esetén így összesen 448 644 HUF.

3.táblázat: Fuvarszámla segédlet számítás

			VÁM Árfolyam (CHF) :	416,89
Áruérték (CHF) :	12 278,12			
Áruérték (HUF) :	5 118 625			
Statisztikai érték (HUF) :	5 434 816			
A00 :(Stat Érték)	353 263	6,50%		
B00 : (Stat érték+Belf F)	5 549 794			
			Árfolyam (EUR) :	399,23
Fuvardíj (EUR) :	990			
Sped költség (EUR) :	90			
Fuvardíj (HUF) :	395 238			
Sped költség (HUF) :	35 931			
Külföldi fuvardíj (HUF) :	316 190			
Belföldi fuvardíj (HUF) :	114 978			

Forrás: Neopac Hungary Kft., 2025

A következőkben szeretném bemutatni 2020-2023 között Svájcól beérkezett áruk értékeinek alakulását, az áruk vámjának és ÁFA-jának meghatározását hasonlóképp végezték, mint ahogy a fentebbi példában levezettem azt, lentebbi táblázatokban egy összesítés lesz látható majd. A táblázatok a Neopac Hungary Kft. importügyleteinek terhelését mutatják. Az egyes években feltüntettem a számlaértéket, a statisztikai értéket, az elméleti vámot (ha minden tétel vámköteles lenne), valamint a ténylegesen fizetett vámot. Emellett kiszámításra került a vámból és ÁFA-ból eredő megtakarítás, illetve a teljes megtakarítás aránya az importértékhez viszonyítva.

2020-ban a Neopac Hungary Kft. már élvezhette a preferenciális származás előnyeit, azonban a svájci anyavállalattól érkező alkatrészek, kupakok és félkész tubusok vámkezelését még a magyar leányvállalat végezte. Emiatt a vám eljárások száma és az adminisztratív leterheltség kiemelkedően magas volt. Az elméleti vámtéher meghaladta a 172 millió forintot, amiből ténylegesen több mint 11 millió forintot kellett megfizetni. Az ÁFA esetében a fizetendő összeg közel 801 millió forint volt, amely az elméleti értékhez képest 46 millió forinttal alacsonyabb.

Több mint 207 millió forint megtakarítást sikerült elérni, ami a teljes vám- és ÁFA-teher 20,3%-át tette ki. Ez az arány már ebben az évben is jól jelezte a preferenciális származásból fakadó

kedvezmények gyakorlati jelentőségét, ugyanakkor a nagy mennyiségű vám eljárás komoly erőforrásokat igényelt.

4. táblázat: A preferenciális származásból fakadó megtakarítások levezetése 2020-ban

2020	
Számlaérték (HUF)	2 956 003 558,88
Statisztikai érték (HUF)	2 963 114 707,00
Elméleti vám (HUF)	172 529 867,00
Fizetett vám (HUF)	11 458 972,20
Vámmegtakarítás (HUF)	161 070 894,80
Elméleti ÁFA (HUF)	847 504 865,97
Fizetett ÁFA (HUF)	801 178 687,00
Megtakarított ÁFA (HUF)	46 326 178,97
Összes megtakarítás (vám + ÁFA)	207 397 073,77
megtakarítás aránya	20,33%

Forrás: saját szerkesztés, 2025

2021-ben fordulat következett be: a svájci anyavállalat a határon végezteti el a saját termékeinek szabadforgalomba helyezését, így a magyar leányvállalathoz már vámkezelt áruk érkeztek. Ez drasztikusan csökkentette a vám eljárások számát, így az adminisztratív leterheltség is mérséklődött. Az elméleti vámteher több mint 12 millió forint lett volna, azonban ténylegesen mindössze 691 ezer forintot kellett megfizetni. Az ÁFA esetében a különbség szintén jelentős volt: a fizetendő ÁFA a kalkulált összeghez képest több mint 3,2 millió forinttal alacsonyabb szinten alakult. A teljes megtakarítás közel 14,8 millió forintot tett ki, ami a vám- és ÁFA-teher 18,7%-át jelentette. Bár a megtakarítás aránya kissé alacsonyabb lett, mint 2020-ban, a vállalat működését jelentősen könnyítette, hogy a vám eljárások volumene csökkent.

5. táblázat: **A preferenciális származásból fakadó megtakarítások levezetése 2021-ben**

2021	
Számlaérték (HUF)	225 545 599,90
Statisztikai érték (HUF)	232 743 285,00
Elméleti vám (HUF)	12 219 803,93
Fizetett vám (HUF)	690 848,58
Vámmegtakarítás (HUF)	11 528 955,34
Elméleti ÁFA (HUF)	66 904 065,43
Fizetett ÁFA (HUF)	63 650 528,00
Megtakarított ÁFA (HUF)	3 253 537,43
Összes megtakarítás (vám + ÁFA)	14 782 492,77
megtakarítás aránya	18,68%

Forrás: saját szerkesztés, 2025

2022-ben az elméleti és a ténylegesen fizetett vám közötti különbség továbbra is hatalmas maradt: több mint 13 millió forint vámmegtakarítás és közel 3,5 millió forint ÁFA-megtakarítás valósult meg.

A megtakarítás aránya 18,75% volt, ami azt jelzi, hogy a preferenciális származásból adódó előnyök immár tartósan beépültek a vállalat ellátási láncába. Ez a stabilitás azért különösen fontos, mert az ellátási lánc tervezhetősége és költségkontrollja versenyelőnyt biztosít a cég számára. Az adminisztratív erőforrásokat így más, magasabb hozzáadott értékű folyamatokra lehetett átcsoportosítani, míg a vámköltségek csökkenése közvetlenül javította a vállalat pénzügyi mutatóit.

6. táblázat: **A preferenciális származásból fakadó megtakarítások levezetése 2022-ben**

2022	
Számlaérték (HUF)	246 589 214,27
Statisztikai érték (HUF)	259 914 549,00
Elméleti vám (HUF)	13 637 720,42
Fizetett vám (HUF)	515 369,01
Vámmegtakarítás (HUF)	13 122 351,41
Elméleti ÁFA (HUF)	75 284 536,97
Fizetett ÁFA (HUF)	71 736 126,00
Megtakarított ÁFA (HUF)	3 548 410,97
Összes megtakarítás (vám + ÁFA)	16 670 762,38
megtakarítás aránya	18,75%

Forrás: saját szerkesztés, 2025

2023-ban a tendencia folytatódott: az elméleti vámteher 15,2 millió forint lett volna, de ténylegesen mindössze 85 ezer forint vámot kellett megfizetni. Az ÁFA esetében a 70,7 millió forintos elméleti teherhez képest közel 1,6 millió forint megtakarítást ért el a cég. A teljes vám- és ÁFA-megtakarítás így ismét meghaladta a 16,7 millió forintot, a megtakarítás aránya pedig 19,4%-ra emelkedett. Ez már majdnem visszatért a 2020-as szinthez, de úgy, hogy közben a vámeljáráások száma és a cégre nehezedő adminisztratív nyomás nagyságrendekkel kisebb maradt.

7. táblázat: **A preferenciális származásból fakadó megtakarítások levezetése 2023-ban**

2023	
Számlaérték (HUF)	235 827 807,87
Statisztikai érték (HUF)	250 724 134,00
Elméleti vám (HUF)	15 226 018,24
Fizetett vám (HUF)	85 410,77
Vámmegtakarítás (HUF)	15 140 607,46
Elméleti ÁFA (HUF)	70 709 618,58
Fizetett ÁFA (HUF)	69 147 156,00
Megtakarított ÁFA (HUF)	1 562 462,58
Összes megtakarítás (vám + ÁFA)	16 703 070,04
megtakarítás aránya	19,44%

Forrás: saját szerkesztés, 2025

Ez jól mutatja, hogy a preferenciális származásból fakadó előnyök nemcsak közvetlen költségcsökkentést eredményeztek, hanem a vámeljáráások leterheltségének csökkenésén keresztül a működés hatékonyságát is növelték.

4. KÖVETKEZETETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A dolgozat célja annak bemutatása volt, hogy a vámeljárások és a preferenciális származás milyen hatással vannak a Neopac Hungary Kft. ellátási láncának működésére, hatékonyságára és költségszerkezetére. A kutatás során vizsgált időszak (2020-2025 között) világosan megmutatta, hogy a vámtevékenység és az ahhoz kapcsolódó adminisztratív folyamatok milyen jelentős szerepet játszanak egy nemzetközi termelési láncban működő vállalat mindennapjaiban.

A vizsgált adatok alapján egyértelmű, hogy a vámeljárások nem csupán jogszabályi kötelezettséget jelentenek, hanem közvetlenül befolyásolják a vállalat erőforrásait, adminisztrációs kapacitását és pénzügyi mutatóit is. 2021–2025 között a Neopac Hungary Kft. vámeljárási évente átlagosan 400–500 ügyletet tettek ki, ami heti szinten 8–10 vámkezelést jelentett. Ez a mennyiség már önmagában komoly szervezési feladat, hiszen az importfuvarok jellemzően pénteken érkeznek, az exportfuvarok pedig többnyire hétfőn és pénteken indulnak, így a vámfolyamatok gyakran időben koncentráltan zajlanak.

A 2024-es év volt a legaktívabb a fuvarszámok tekintetében: ekkor a teljes forgalom meghaladta a 2300 export–import ügyletet, ebből 484 volt vámeljárással érintett fuvar. Bár a vámeljárással érintett fuvarok aránya az összforgalmon belül 21%-ra csökkent, ez valójában pozitív folyamatot tükröz, mivel a vállalat egyre több EU-n belüli – vagyis vámmentes – relációban értékesít. Ez a csökkenés tehát nem az exportvolumen visszaesését, hanem az adminisztratív hatékonyság növekedését jelenti.

A vámeljárással érintett fuvarok optimalizálása a vállalat ellátási láncának kiszámíthatóságát és rugalmasságát is erősítette. A pontos és gyors vámkezelés révén csökkent az állásidő, gyorsabbá vált az árumozgás, és a logisztikai tervezés is stabilabb alapokra került.

Az egyik legfontosabb eredmény, hogy a preferenciális származás igazolásának alkalmazása mérhető pénzügyi előnyöket biztosít a vállalat számára. 2020-ban a Neopac Hungary Kft. még saját maga vámkezelte a svájci anyavállalattól érkező árut, így a vámeljárással érintett fuvarok száma és a tényleges fizetési kötelezettség is magasabb volt. Bár ekkor is érvényesültek a

vámkedvezmények, a nagyobb vámjárási leterheltség miatt az adminisztratív költségek és a vámteher összességében jelentős maradt.

2021-től azonban a svájci anyavállalat átvette a saját termékei vámkezelését, így a magyar leányvállalat adminisztratív terhei nagyságrendekkel csökkentek. Az elemzések alapján a megtakarítás aránya 2020-ban 20,3% volt, míg 2021 és 2023 között 18–19% között stabilizálódott. Bár arányaiban kismértékben csökkent, az adminisztrációra és az erőforrásokra gyakorolt hatás jelentősen kedvezőbb lett. Ez azt jelenti, hogy a vállalat kevesebb vámjárással mellett is fenntartotta a pénzügyi hatékonyságát, miközben a működése egyszerűsödött és kiszámíthatóbbá vált.

A preferenciális származásból fakadó vám- és ÁFA-megtakarítások mértéke 2020-ban meghaladta a 207 millió forintot, majd az ezt követő években évi 14–17 millió forint között stabilizálódott. Ez a kedvezmény nemcsak közvetlen költségmegtakarítást eredményezett, hanem javította a vállalat likviditását is. A preferenciális származás igazolásának következetes alkalmazása tehát nem csupán adminisztratív előnyt, hanem konkrét pénzügyi versenyelőnyt biztosít.

A 2021–2024 közötti exportadatok elemzése világosan megmutatta, hogy a Neopac Hungary Kft. termelési és piaci fókuszja fokozatosan eltolódott a kozmetikai ipar felől a gyógyszeripari (pharma) ágazat irányába. Míg 2021-ben a vámkezelt exportfuvarok kétharmada még a kozmetikai termékekhez kapcsolódott, 2022-re a pharma szegmens részesedése már 64%-ra nőtt, és ez az arány a következő években is megmaradt. A gyógyszeripari termékek nagyobb aránya a vállalat számára nemcsak stabil, hosszú távú megrendeléseket, hanem magasabb hozzáadott értéket is jelentett.

A dentál szegmens ugyan kisebb arányban jelenik meg a vámkezelt exportban (2023-ban 1%, 2024-ben 4%), de ez a tendencia is pozitív, mivel új piacok – például Brazília – megnyitását és a fogászati exporttevékenység fokozatos bővülését jelzi. Ez a diverzifikáció erősíti a vállalat külkereskedelmi stabilitását, hiszen több ágazat és célpiac között oszlanak meg a kockázatok.

Az eredmények elemzése során több gyakorlati javaslat is megfogalmazódott, amelyek hozzájárulhatnak a vállalat vám- és logisztikai folyamatai további fejlesztéséhez:

1. Digitalizáció és adat vezérelt döntéshozatal: a vámkezelési folyamatok digitalizálása, illetve az adatok valós idejű elemzése segítheti a folyamatok optimalizálását. Egy integrált, automatizált vámnyilvántartó rendszer lehetővé tenné a gyorsabb adatelemzést, az esetleges hibák korai felismerését és az átfutási idők csökkentését.

2. Származáskezelési tudatosság növelése: fontos, hogy a vállalat továbbra is pontosan és következetesen dokumentálja az áruk származását. A szállítói nyilatkozatok és EUR.1 okmányok rendszerszintű kezelése biztosítja a preferenciális kedvezmények fenntarthatóságát és minimalizálja az utólagos vámellenőrzések kockázatát.

3. Képzés és tudásmegosztás: a vám- és logisztikai területen dolgozó munkatársak rendszeres továbbképzése elengedhetetlen, mivel a jogszabályi környezet és a nemzetközi kereskedelmi megállapodások folyamatosan változnak. A belső képzések hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a vállalat rugalmasan tudjon reagálni a jogszabályi és piaci változásokra.

4. Ellátási lánc rugalmasságának növelése: az ellátási lánc rugalmasságát tovább lehetne erősíteni azzal, ha a vállalat több fuvarozóval és szállítványozóval tartana fenn aktív kapcsolatot. Ez csökkentené a külső szolgáltatókhoz való függést, különösen a vámeljáráásokban tapasztalható csúcsidőszakok idején.

5. Vámhatósági együttműködés erősítése: a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal való folyamatos, proaktív együttműködés segítheti a gördülékeny ügyintézését, különösen a gyakori export-import tevékenységet folytató cégek esetében. Célszerű lehet az AEO-tanúsítványból fakadó előnyöket (megbízható gazdálkodói státusz) teljes mértékben kihasználni.

A dolgozat eredményei alapján kijelenthető, hogy a vámeljáráások és a preferenciális származás igazolásának tudatos kezelése a Neopac Hungary Kft. ellátási láncának egyik kulcseleme. Az adatok világosan mutatják, hogy a vámpolitikai döntések nemcsak pénzügyi megtakarításokat eredményeznek, hanem hozzájárulnak a működés stabilitásához, a gyorsabb áruforgáshoz és a

nemzetközi versenyképesség növeléséhez. A Neopac Hungary Kft. példája jól szemlélteti, hogy a vámeljáráások optimalizálása nem csupán kötelező adminisztratív feladat, hanem stratégiai eszköz is lehet egy modern, nemzetközi ellátási láncban működő vállalat számára.

ÖSSZEGZÉS

A dolgozat célja annak bemutatása volt, hogy a vámeljárások és a preferenciális származás milyen hatást gyakorolnak a Neopac Hungary Kft. ellátási láncának működésére és költségszerkezetére. A vizsgálat a 2020–2025 közötti időszakra terjedt ki, és a vállalat belső adataira, vámkezelési kimutatásaira, valamint fuvar- és költségstatisztikáira épült.

A kutatás során kvantitatív adatfeldolgozás és összehasonlító elemzés történt, amely a vámeljárások arányát, a vámtéher alakulását, valamint a preferenciális származásból eredő megtakarításokat vizsgálta. A módszertan kiegészült gyakorlati példákkal és a vállalatnál használt vámkalkulációs segédletek elemzésével, így a kutatás a gyakorlatban is jól alkalmazható eredményeket hozott.

A vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a vámeljárások jelentős hatást gyakorolnak a vállalat napi működésére és erőforrásaira. A 2021–2025 közötti időszakban évente átlagosan 400–500 vámkezelés történt, ami heti szinten 8–10 ügyletet jelentett. A folyamatok időbeli koncentráltasága – különösen a pénteki import- és exportnapokon – komoly szervezési kihívást jelentett, amely a hatékony vámtervezés fontosságát hangsúlyozza.

A preferenciális származás igazolása a vizsgált időszakban kézzelfogható pénzügyi előnyöket hozott. A vállalat 2020-ban több mint 207 millió forint vám- és ÁFA-megtakarítást ért el, majd a következő években ez az arány 18–19% között stabilizálódott. A svájci anyavállalat 2021-től történő önálló vámkezelése nagymértékben csökkentette a magyar leányvállalat adminisztratív leterheltségét és hozzájárult a logisztikai hatékonyság növekedéséhez.

Az exporttevékenység szerkezetében a pharma ágazat vált meghatározóvá, míg a kozmetikai és dentál termékek aránya fokozatosan módosult. Ez az eltolódás a piacok stabilizálódását és a nagyobb értékű, szabályozott termékek felé való specializációt jelzi.

A kutatás eredményei alapján több fejlesztési javaslat is megfogalmazható:

- a vámeljárások digitalizálása és az ERP-rendszerrel való integráció,

- az engedélyezett exportóri státusz megszerzése,
- az AEO-tanúsítvány előnyeinek aktívabb kihasználása,
- a belső képzések és tudásmegosztás rendszeresítése,

- valamint a vámhatósággal való együttműködés erősítése.

A vizsgálat igazolta, hogy a vám eljárások és a preferenciális származás tudatos kezelése nemcsak pénzügyi megtakarítást, hanem stabilabb és átláthatóbb ellátási láncot is eredményez. A Neopac Hungary Kft. példája jól mutatja, hogy a vámpolitika stratégiai eszközként alkalmazható a nemzetközi versenyképesség erősítésére és a működési hatékonyság növelésére.

IRODALOMJEGYZÉK

- Mentzer, J. T., ... & Zacharia, Z. G. (2001). Defining supply chain management. *Journal of Business Logistics*, 22(2), 1–25. <https://doi.org/10.1002/j.2158-1592.2001.tb00001.x>
Letöltve: 2025. június 17.
- Flynn, B. B., Huo, B., & Zhao, X. (2010). The impact of supply chain integration on performance... *Journal of Operations Management*, 28(1), 58–71. <https://doi.org/10.1016/j.jom.2009.06.001> Letöltve: 2025. június 17.
- Christopher, M., & Peck, H. (2004). Building the resilient supply chain. *The International Journal of Logistics Management*, 15(2), 1–14. <https://doi.org/10.1108/09574090410700275>
Letöltve: 2025. június 17.
- Carter, C. R., & Rogers, D. S. (2008). A framework of sustainable supply chain management... *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 38(5), 360–387. <https://doi.org/10.1108/09600030810882816> Letöltve: 2025. június 17.
- Gereffi, G., Humphrey, J., & Sturgeon, T. (2005). The governance of global value chains. *Review of International Political Economy*, 12(1), 78–104. <https://doi.org/10.1080/09692290500049805> Letöltve: 2025. június 17.
- Christopher, M., & Holweg, M. (2011). Supply chain 2.0. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 41(1), 63–82. <https://doi.org/10.1108/09600031111101439> Letöltve: 2025. június 17.
- World Trade Organization. (n.d.). Tariffs. https://www.wto.org/english/tratop_e/tariffs_e/tariffs_e.htm Letöltve: 2025. június 17.
- United Nations Conference on Trade and Development. (2024). Key statistics and trends in trade policy 2023. United Nations. <https://doi.org/10.18356/9789213589335> Letöltve: 2025. június 17.
- Quickonomics. (2024, April 7). Customs duty: Definition & examples. <https://quickonomics.com/terms/customs-duty/> Letöltve: 2025. június 18.
- CFI Team. (n.d.). Customs union – Definition, purpose, advantages and Corporate Finance Institute. <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/customs-union/> Letöltve: 2025. június 18.

- European Union. (n.d.-a). The EU customs union in action. https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/customs_en Letöltve: 2025. augusztus 20.
- European Union. (n.d.-b). EU customs union – A major trading partner. https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/eu-customs-union-facts-and-figures/eu-customs-union-major-trading-partner_en Letöltve: 2025. augusztus 29.
- European Commission. (n.d.). History of the EU customs union. https://taxation-customs.ec.europa.eu/history-eu-customs-union_en Letöltve: 2025. augusztus 28.
- European Commission. (n.d.). Electronic customs. https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/electronic-customs_en Letöltve: 2025. szeptember 1.
- World Trade Organization. (2023). World trade statistical review 2023. World Trade Organization. https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtsr_2023_e.pdf Letöltve: 2025.09.01.
- Irwin, D. A. (2023). Clashing over commerce: A history of US trade policy (Updated ed.). University of Chicago Press.
- Gereffi, G. (2018). Global value chains and development... Cambridge University Press.
- Heinemann, F., Mohl, P., & Osterloh, S. (2008). Reform options for the EU own resources system. Physica-Verlag.
- OECD. (2000). The European Union's trade policies and their economic effects. OECD Publishing.
- Hoekman, B. M., & Kostecki, M. M. (2021). The political economy of the world trading system (4th ed.). Oxford University Press.
- Chikán, A., & Demeter, K. (2022). Vállalatgazdaságtan (9. kiadás). Akadémiai Kiadó.
- Botos, J. (2014). A vámjog és vámigazgatás története Magyarországon. Nemzeti Közszerzői Egyetem.
- Weisz, B. (2015). A magyar gazdaság mozgatórugói a középkorban. Történelmi Szemle, 57(3), 487–506. https://epa.oszk.hu/00600/00617/00022/pdf/EPA00617_tortnelmi_szemle_2015_03_487-506.pdf Letöltve: 2025.09.01.

European Commission. (2022). Putting more Union in the European Customs. [https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-03/TAX-20-002-Future%20customs-REPORT_BIS_v5%20\(WEB\).pdf](https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-03/TAX-20-002-Future%20customs-REPORT_BIS_v5%20(WEB).pdf) Letöltve: 2025.09.01.

Gelei, A. (2002). Az ellátási lánc menedzsment kérdései [Műhelytanulmány]. Budapesti Corvinus Egyetem.

<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://edok.lib.uni-corvinus.hu/53/1/Gelei27.pdf> Letöltve: 2025.09.01

Dézsi, Z., & Zoltay, G. (2016). Vámjogi ismeretek (2., átdolgozott kiadás). Saldo Kiadó.

Kántor, T., & Pappné V. K. (2021). Forgalmi adók és a vámjogi szabályozás alapjai. Wolters Kluwer.

Suba, L., & Szendi, A. (2018). Az uniós vámjog vázlata. Dialóg Campus.

Erdős, Á. (Szerk.). (2021). Integrált pénzügyőri ismeretek I. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata.

Bell, E., Bryman, A., & Harley, B. (2022). Business research methods (6th ed.). Oxford University Press.

Pál, G. (2020). Kvalitatív esettanulmány és diskurzuselemzés. In A. Jakab (Szerk.), Empirikus jogi kutatások: Paradigmák, módszertan, alkalmazási területek (pp. 461–475). Dialóg Campus.

Kovács, L. (2020). Kvantitatív kutatási módszerek és adatelemzés a gazdaságtudományokban. Akadémiai Kiadó.

MELLÉKLETEK

1. Hogyan zajlik egy tipikus vámeljáráás a Neopac fuvarjai esetében? Mely vámeljáráások fordulnak elő leggyakrabban a cégnél?
2. Milyen kihívásokkal jár a vámeljáráások lebonyolítása a mindennapokban?
3. Előfordul-e, hogy vámellenőrzés miatt késik a fuvar? Ha igen, milyen gyakran?
4. Milyen előnye származik a cégnek a preferenciális származás igazolásából (pl. Svájc felé történő importnál, exportnál)?
5. Van-e AEO státusza a cégnek, és ha igen, milyen előnyöket jelent ez a gyakorlatban?
6. Hogyan hatnak az uniós vámjogi változások a mindennapi működésre?
7. Milyen fejlesztési lehetőségeket lát a vámeljáráások digitalizációjában?
8. Véleménye szerint hogyan javítható a vámkezelés hatékonysága a cégnél?
9. Milyen trendeket lát a nemzetközi vámszabályozásban, amelyek hatással lehetnek a Neopac működésére?
10. Mit tart a legnagyobb kihívásnak a vámügyintézés területén a következő években?